

Koordineringsenheten
mot menneskehandel

Rapport

Fra Koordineringsenheten mot
menneskehandel

2024

August 2025

Innhold

	Sammendrag.....	6
1	Koordineringsenheten mot menneskehandel.....	16
	KOMs rolle og oppgaver	
	Tilstandsrapporten for 2024	
	Aktiviteter i 2024	
2	Oppholdstillatelse.....	30
	Utlendingsforvaltningens rolle i saker om menneskehandel	
	Refleksjonsperiode og begrenset oppholdstillatelse for ofre for menneskehandel	
	Asylvedtak der søkere er identifisert som mulige ofre	
	Asylsøkere med botilbud på krisesenter i regi av ROSA	
	Identifisering av antatte ofre i oppholds- og utvisningssaker	
3	Assistert retur.....	44
	Tilbud om assistert retur og reintegrering	
	Omfang av assisterte returer	

4	Barnevernstiltak.....	48
	Barnevernstjenestens ansvar	
	Vedtak om plasseringer etter barnevernsloven	
5	Bolig og oppfølging for voksne som er antatte ofre.....	52
	Bo- og oppfølgingstilbud for voksne antatte ofre	
	Personer i bo- og oppfølgingstiltakene i 2024	
	Erfaringer fra tiltakene som også drifter botiltak for antatte ofre	
	Erfaringer fra andre tiltak som gir oppfølging til antatte ofre	
6	Straffesaker.....	72
	Politiets rolle og innsats mot menneskehandel	
	Utvalgte trender	
	Anmeldelser	
	Straffesaksbehandling	
	Domfellelser	

Sammendrag

Koordineringsenheten mot menneskehandel (KOM) er gitt i oppgave av Justis- og beredskapsdepartementet (JD) å utarbeide en årlig tilstandsrapport om situasjonen på menneskehandelsfeltet i Norge. Rapporten er utarbeidet på bakgrunn av innspill fra en rekke av KOMs samarbeidsaktører. Vi er svært takknemlige for et godt samarbeid om rapporten fra offentlige instanser og ideelle organisasjoner.

Rapporten er ment å danne grunnlag for kunnskapsbaserte prioriteringer og mer målrettede tiltak, både for ansvarlige myndigheter og organisasjoner som skal forebygge og bekjempe menneskehandel, og bistå og beskytte ofre. Tidligere års tilstandsrapporter ligger på politiet.no/menneskehandel.

I tilstandsrapporten for 2024 gir vi kunnskap om:

- **KOMs aktiviteter**
- **Gjennomførte tiltak** for å bistå og beskytte antatte ofre for menneskehandel, ved temaene oppholdstillatelse, assistert retur, barnevernstiltak og bo- og oppfølgingstiltak
- **Straffesaker** om menneskehandel, inkludert utvalgte trender

Rapporten gjelder primært for året 2024, men enkelte deler omfatter også første del av 2025.

Rapporten er en kortversjon av KOMs tidligere rapportformat og bygger på nøkkeltall fra aktørene på menneskehandelsfeltet. I KOMs tilstandsrapport for 2023 gis nærmere informasjon om Norges internasjonale forpliktelser, utfordringer og anbefalinger. Her gis også utdypende bakgrunnsinformasjon om bistandstiltak og straffesaker, samt informasjon om tiltak for helsehjelp, forebygging og avdekking av menneskehandel.

Hva er menneskehandel?

Menneskehandel er en alvorlig form for kriminalitet som innebærer kynisk utnyttelse av mennesker, og som strider mot grunnleggende menneskerettigheter og samfunnsinteresser.

Bestemmelsene om menneskehandel er i straffeloven §§ 257 og 258. Strafferammen for menneskehandel er fengsel inntil 6 år, og for grov menneskehandel fengsel inntil 10 år

Sentrale elementer i straffelovens bestemmelse:

Menneskehandel er når en person ved vold, trusler, misbruk av sårbar situasjon eller annen utilbørlig atferd, tvinger, utnytter eller forleder noen til

prostitusjon eller andre seksuelle ytelser

tvangsarbeid eller tvangstjenester, for eksempel tigging

krigstjeneste i utlandet

fjerning av organer

Alle fasene ved utnyttingen er straffbare. Det gjelder også det å rekruttere, frakte, losjere og motta personen som blir utnyttet, eller der formålet er at personen skal bli utnyttet.

Utnytting av mindreårige anses som menneskehandel uavhengig av om vold, trusler, misbruk av sårbar situasjon eller annen utilbørlig atferd er brukt.

Hovedfokus og utviklingstrekk i 2024

Norge er tilsluttet flere internasjonale konvensjoner som forplikter myndighetene til å forebygge og bekjempe menneskehandel, samt bistå og beskytte ofre. Særlig viktig er Europarådets konvensjon om tiltak mot menneskehandel.

Gjennom 2024/25 har KOM samarbeidet tett med Justis- og beredskapsdepartementet (JD) og andre aktører for å følge opp **anbefalinger** fra Europarådets ekspertorgan GRETA (Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings). JD besluttet i desember 2023 å videreføre et strukturert **utviklingsarbeid** for en mer effektiv innsats mot menneskehandel, i tråd med Norges konvensjonsforpliktelser. I juni 2024 besluttet

regjeringen å utvikle en **nasjonal strategi mot menneskehandel**, se [nyhetssak på regjeringen.no](#). KOM har deltatt i utviklings- og strategiarbeidet gjennom hospitering i JD, og funksjonen ble midlertidig flyttet fra Politidirektoratet til JD fra februar 2024. Regjeringens nasjonale strategi mot menneskehandel ble lansert i mai 2025.

Regjeringen lanserte i mai 2025 Nasjonal strategi mot menneskehandel (2025–2030) for å styrke innsatsen mot menneskehandel.

Strategien bygger på Europarådets konvensjon mot menneskehandel og omfatter 18 tiltak fordelt på fire innsatsområder: helhetlig og samordnet innsats, forebygging, bistand og beskyttelse, samt straffeforfølgning.

Arbeidet skal gjennomføres i samarbeid mellom Justis- og beredskapsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Utenriksdepartementet. Justis- og beredskapsdepartementet koordinerer arbeidet, som også innebærer samarbeid med andre berørte departementer, offentlige etater, ideelle organisasjoner og internasjonale aktører.

Kompetanse om menneskehandel er avgjørende for å avdekke og følge opp antatte ofre, samt for å straffeforfølge bakpersoner. KOM har i 2024/25 videreført sine løpende publikasjoner på politiet.no/menneskehandel, i tråd med tidligere format. I tillegg ble KOMs nasjonale veileder for identifisering av mulige ofre og informasjonsbrosjyre til antatte ofre oppdatert og oversatt til engelsk i 2024.

En viktig oppgave for KOM er å holde ansvarlige myndigheter og organisasjoner orientert om situasjonen på menneskehandelsfeltet. **KOMs tilstandsrapport for 2024** viser den brede og solide innsatsen som gjøres av ulike aktører i både offentlig og ideell sektor. Vi håper rapporten gir et godt kunnskapsgrunnlag for å videreutvikle arbeidet mot menneskehandel og bidra til at Norge oppfyller sine internasjonale forpliktelser.

Vi gjør oppmerksom på at KOMs koordineringsfunksjon og ansvar for rapportering overføres fra Politidirektoratet til Sekretariatet for konfliktrådene i 2026, som ledd i oppfølgingen av *Nasjonal strategi mot menneskehandel (2025–2030)*.

Om **trender innen menneskehandel** viser politiet til at menneskehandel foregår i det offentlige rom, i private hjem og på arbeidsplasser. Aktørene involvert i menneskehandel kan være kriminelle nettverk eller enkeltaktører, og i noen tilfeller også nærstående personer til offeret. Politiets gjennomgang av 2024 viser at utnyttelsen særlig skjer innen prostitusjon, tvangsarbeid og rekruttering av barn og unge til kriminalitet.

Innen prostitusjon dominerer utenlandske kvinner fra Øst-Europa og Latin-Amerika, som ofte er del av organiserte nettverk med internasjonale forbindelser. Virksomheten er i stor grad internettbasert og benytter korttidsleie, eskortesider og krypterte kommunikasjonsplattformer. Nettverkene fremstår profittmotiverte og kyniske i sin rekruttering og organisering, ved å utnytte personer som befinner seg i sårbare situasjoner som følge av blant annet fattigdom eller avhengighetsforhold, eller ved å sette ofrene i gjeld. Massasjesalonger, særlig innen thaimassasje, fremstår også som arena for salg av seksuelle tjenester, med uklar grad av frivillighet.

Tvangsarbeid rammer primært utenlandske menn fra Øst-Europa og Asia innen bransjer som bygg og anlegg, transport, servering, bilpleie, renhold og landbruk. Typiske indikatorer er manglende lønnsutbetaling, uverdige boforhold og trusler om oppsigelse eller retur til hjemlandet. Arbeidstakerne som rekrutteres befinner seg gjerne i en sårbar situasjon og har liten til ingen kjennskap til norske lover og hjelpetilbud.

Barn og unge rekrutteres i økende grad til kriminelle miljøer, ofte gjennom sosiale medier, og kan settes i gjeld for deretter å måtte utføre kriminelle handlinger. Mange opplever at de i utgangspunktet deltar frivillig, men at lojalitetskultur, trusler og vold gjør det krevende å komme seg ut av miljøet.

Politiet har svært begrenset informasjon om menneskehandel knyttet til organhandel eller krigstjeneste i fremmed land.

Omfang av menneskehandel

Det finnes ikke entydige tall på feltet, men FN anser menneskehandel som en av verdens største og mest lukrative kriminelle industrier, som rammer et betydelig antall ofre globalt.

FN-organisasjonen UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) rapporterte i 2024 at antallet ofre globalt økte med 25 prosent sammenlignet med nivåene før pandemien i 2019. I perioden 2020–2023 ble det registrert over 200 000 identifiserte ofre. Rapporten indikerer at kvinner og jenter i stor grad er utsatt for seksuell utnyttelse, mens menn og gutter ofte blir utsatt for tvangsarbeid eller-tjenester. UNODC er særlig bekymret for at antallet mindreårige ofre er stadig økende. Kriminaliteten er mer sammensatt enn tidligere, både med hensyn til gjerningspersoner, ofre, utnyttelsesformer og migrasjonsmønstre. Offer og gjerningsperson har ofte samme bakgrunn eller nasjonalitet, noe som bidrar til å skape tillit og avhengighet, og en økt sårbarhet. UNODC fremhever at menneskehandel rammer alle land, som opphavsland, transittland og destinasjonsland. Se "Global Report on Trafficking in Persons 2024" [her](#).

Det er grunn til å tro at det er mørketall når det gjelder omfang av menneskehandel i Norge og globalt. Menneskehandel er en skjult form for kriminalitet, og flere hjelpeinstanser erfarer at ofre viker tilbake for å ta kontakt eller samarbeide med politiet eller hjelpeapparatet.

KOMs beregninger i perioden 2022–2024 indikerer at ca. 200 antatte ofre årlig har mottatt bistand i Norge fra myndigheter og hjelpetiltak, der ca. 100 har blitt identifisert som nye ofre hvert år. Flere ofre har også medfølgende barn, eller har født barn i Norge. Med bistand menes at personen har fått oppfølging fra en eller flere instanser, i tråd med de rettighetene antatte ofre har. Personene som er identifisert i Norge som antatte ofre utgjør en sammensatt gruppe både når det gjelder kjønn, alder, opprinnelsesland og utnyttelsesform. Mange er utenlandske statsborgere og i en svært sårbar situasjon. Antallet mindreårige antatte ofre som årlig har vært plassert på tiltak etter barnevernsloven har i perioden variert mellom 1 og 16.

I samme periode (2022–2024) har det årlig blitt anmeldt ca. 20–30 saker om menneskehandel. Siden innføringen av straffebestemmelsen om menneskehandel i 2003, er det etter KOMs oversikt avsagt totalt 55 felle dommer, alle er rettskraftige. 16 av straffesakene omfatter utnyttelse av mindreårige. 43 av straffesakene gjelder utnyttelse til prostitusjon eller andre seksuelle formål. 11 av straffesakene gjelder utnyttelse til tvangsarbeid eller tvangstjenester. 1 av straffesakene gjelder en kombinasjon av seksuell utnyttelse og tvangsarbeid/-tjeneste.

Omfang av bistandstiltak og straffesaker – noen nøkkeltall for 2024

I rapporten redegjør KOM nærmere for et utvalg av gjennomførte tiltak for å bistå og beskytte antatte ofre og gir en oppdatert oversikt over straffesaker. Nedenfor gis noen nøkkeltall. Nærmere informasjon om tiltakene fremgår av de aktuelle delene.

Oppholdstillatelse

Antatte ofre for menneskehandel har ofte ikke oppholdstillatelse i Norge. Oppholdstillatelse står sentralt i rettighetsbildet

- **Refleksjonsperiode** er en 6 måneders tillatelse som skal tilrettelegge for at personen skal kunne bryte med miljøet bak menneskehandelen, og settes i stand til å ta et informert valg om hvorvidt hun eller han vil samarbeide med myndighetene om straffeforfølgning av bakpersonene. Utlendingsdirektoratet (UDI) fattet 18 vedtak om refleksjonsperiode i 2024, 17 av sakene ble innvilget.
- **Begrenset oppholdstillatelse** til ofre for menneskehandel er en tillatelse som kan gis for inntil 12 måneder med mulighet for fornyelse. Tillatelsen skal tilrettelegge for at straffeforfølgning av bakpersoner kan finne sted. UDI fattet 17 vedtak om begrenset oppholdstillatelse i 2024. 9 av sakene ble innvilget.
- UDI fattet vedtak i 21 **asylsaker** i 2024 der søkeren var identifisert som mulig offer for menneskehandel. 10 av sakene ble innvilget.
- Utlendingsnemnda (UNE) behandler **klager** over vedtak (avslag) gitt av UDI. I 2024 traff UNE vedtak i 4 klagesaker om begrenset oppholdstillatelse. UNE opprettholdt UDIs avslag i alle sakene. UNE har hatt til behandling 4 beskyttelsessaker der det var opplysninger om menneskehandel. 1 av sakene gjaldt spørsmål om realitetsbehandling etter Dublin-regelverket. Saken ble returnert til UDI for realitetsbehandling fordi fristen for tilbaketakelse var oversittet. I de øvrige sakene ble UDIs avslag opprettholdt.

Assistert retur

UDI tilbyr antatte ofre for menneskehandel assistert retur og reintegrering gjennom International Organization for Migration (IOM) sitt returprogram for sårbare migranter. Frivillig retur kan også gjennomføres ledsaget av politiet.

- 2 voksne personer som ble innvilget reintegreringsstøtte som mulige ofre for menneskehandel reiste til hjemlandet eller til tredjeland i 2024.

Barnevernstiltak

Barnevernstjenesten har ansvar for barnevernstiltak for mindreårige som kan være utsatt for menneskehandel. Ansvarer er regulert i barnevernsloven.

- I 2024 var 8 mindreårige plassert på ulike tiltak med hjemmel i barnevernsloven, der det var mistanke om at barnet hadde vært, eller kunne bli, utnyttet i menneskehandel.

Bo- og oppfølgingstiltak for voksne

Det er mange aktører som tilbyr oppfølging til voksne antatte ofre. Tallene viser hvor mange personer tiltakene samlet har rapportert å ha gitt bistand til i løpet av 2024. KOM har ikke grunnlag for å kunne beregne antall enkeltpersoner som har vært under oppfølging av de tiltakene som rapporterer til KOM. Flere av de antatte ofrene kan ha mottatt flere tilbud om bo- og oppfølging. Antallet gir altså en indikasjon på omfang av tiltak som gis til antatte ofre for menneskehandel.

- Bo- og oppfølgingstiltak har til sammen rapportert inn 183 voksne antatte ofre for menneskehandel som mottok bistand i 2024. Av de 183, er det rapportert til KOM at 107 var nye i tiltakene i 2024, mens 76 var under oppfølging fra tidligere år.

Straffesaker

Menneskehandel og grov menneskehandel rammes av straffeloven 2005 §§ 257 og 258. Strafferammen for menneskehandel er fengsel inntil 6 år og for grov menneskehandel fengsel inntil 10 år.

- **Anmeldelser:** I 2024 ble det registrert 19 anmeldelser for menneskehandel. 2 av anmeldelsene var for grov menneskehandel. 12 av anmeldelsene gjaldt utnyttelse til tvangsarbeid eller tvangstjenester. 6 av anmeldelsene gjaldt utnyttelse til prostitusjon eller andre seksuelle formål. I 1 av anmeldelsene er utnyttingsform ukjent. I de anmeldte sakene var det registrert 16 fornærmede, hvorav 3 var mindreårige på gjerningstidspunktet. Det var registrert 22 gjerningspersoner som mistenkt eller siktet. 8 av 12 politidistrikter hadde anmeldte saker om menneskehandel i 2024.
- **Straffesaksbehandling:** I 2024 ble det fattet en påtaleavgjørelse i 20 menneskehandelssaker, hvorav 11 ble anmeldt i 2023 eller tidligere. 1 av sakene som ble påtaleavgjort i 2024 resulterte i en tiltalebeslutning, mens øvrige saker enten ble henlagt eller henført under andre straffebestemmelser. Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden fra anmeldelse frem til påtaleavgjørelse for oppklarte saker var for 2024 på 455 dager. For alle de påtaleavgjorte sakene var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 306 dager.
- **Domfellelser:** I 2024 førte 3 ulike straffesaker til fellende dom for menneskehandel: 1 gjaldt utnyttelse til tvangstjenester og 2 gjaldt utnyttelse av mindreårige til seksuelle formål. Per 1. tertial i 2025 var det ingen nye dommer om menneskehandel.

Koordineringsenheten mot menneskehandel

Du finner rapporter og verktøy fra Koordineringsenheten mot menneskehandel på politiet.no/menneskehandel. Her kan du også lese mer om menneskehandel, politiets arbeid og hjelpetiltak for de som kan være utsatt for slik utnytting

1.

Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel skiftet i 2023 navn til Koordineringsenheten mot menneskehandel. Forkortelsen KOM består, og tidligere mandat og oppgaver er videreført. Det ble besluttet å gjøre en navneendring for bedre å beskrive bredden i oppgavetilfanget enheten har på feltet. KOM ivaretar oppgaver på strategisk nivå som knytter seg til koordinering av menneskehandelsfeltet generelt, og ikke begrenset til bistand og oppfølging av ofre for menneskehandel.

KOMs koordineringsfunksjon og ansvar for rapportering overføres fra Politidirektoratet til Sekretariatet for konfliktrådene i 2026, som ledd i oppfølgingen av Nasjonal strategi mot menneskehandel (2025–2030).

1.1 KOMs rolle og oppgaver

Koordineringsenheten mot menneskehandel (KOM) er et av tiltakene i myndighetenes arbeid mot menneskehandel, med en overordnet funksjon å være pådriver for tverretatlig og tverrfaglig samarbeid. KOM er administrativt underlagt Politidirektoratet (POD) og har et eget mandat fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD). Enheten driftes av to seniorrådgivere ved Politifagavdelingen.

I henhold til mandatet skal KOM

- være et virkemiddel for **samordning** mellom myndigheter og organisasjoner
- bistå med **metoder** for identifisering og mobilisering av bistand og beskyttelse til ofre
- bidra med **tverretatlig informasjonsutveksling** og **kompetanseheving**
- ikke ha en operativ rolle i enkeltsaker

KOMs **overordnede mål** er å bidra til å redusere forekomsten av menneskehandel i Norge. KOM skal i samhandling med sentrale aktører arbeide for å redusere

- antall personer som rekrutteres og utnyttes i menneskehandel i Norge
- forekomsten av kriminelle nettverk som utøver menneskehandel i Norge
- bruken av Norge som transittland i menneskehandel

KOM skal i dette arbeidet tilrettelegge for og støtte aktuelle hjelpetiltak og etater som bistår og beskytter mulige ofre for menneskehandel, og som bidrar til at gjerningspersoner kan straffeforfølges.

KOM skal vektlegge følgende arbeidsoppgaver:

- **Nettverksdrifting**
KOM skal tilrettelegge for treffpunkter/møtesteder for tverrfaglige aktører med tanke på informasjonsutveksling, kartlegging av utfordringer, faglig påfyll, nettverksbygging mv. KOM skal videre bidra til erfaringsutveksling, samarbeid og koordinering mellom ansvarlige myndigheter og frivillige organisasjoner.
- **Generell veiledning**
Adekvat bistand og beskyttelse til ofre for menneskehandel består av tverrfaglige og sammensatte problemstillinger. Problemstillingene krever ofte svært inngående kompetanse på ulike felt. KOM skal ikke besitte spesialistkompetanse innen samtlige fagområder, men være en enhet hvor ulike instanser kan henvende seg for å få generelle opplysninger og råd for å løse saker man har til behandling, og bli henvist til rett instans.
- **Kompetanseutvikling**
KOM skal bidra til økt kompetanse innen menneskehandelsfeltet gjennom foredragsvirksomhet, seminarer, generell veiledning og andre informasjonstiltak. KOM skal også gi forslag til informasjons- og kompetansehevingstiltak overfor aktuelle målgrupper. En viktig målsetting i dette arbeidet er å legge til rette for at kompetanse og informasjon spres og forankres i det ordinære hjelpe- og tiltaksapparatet.
- **Rapporteringer**
KOM skal gjennom en årlig tilstandsrapport til JD gi en oversikt over den nasjonale situasjonen på menneskehandelsområdet, gi forslag til løsninger på aktuelle utfordringer og gi innspill til aktuelle forskningsoppdrag som bør utføres. Formålet er å gi et grunnlag for myndigheter og organisasjoners prioriteringer.
- **Utvikling av verktøy**
KOM skal utvikle verktøy og annet materiell som øvrige etater kan benytte i sitt arbeid med å identifisere, bistå og beskytte mulige ofre for menneskehandel

Skal KOM gjøres i stand til å ivareta de overordnede målene og arbeidsoppgavene som er satt av departementet, forutsetter det at myndigheter og organisasjoner ønsker å bidra inn i et gjensidig tverretatlig og tverrfaglig samarbeid. KOM har et bredt **nettverk** av samarbeidsaktører og kontaktpunkter i offentlige instanser og frivillige organisasjoner med ansvar å følge opp tiltak på menneskehandelsfeltet.

Avhengig av sakstype, **rapporterer** KOM direkte til JDs koordinator for regjeringens innsats mot menneskehandel, eller i ordinær linje i POD.

1.2 Tilstandsrapporten for 2024

En av KOMs oppgaver er å utarbeide en årlig tilstandsrapport som gir en oversikt over den nasjonale situasjonen på menneskehandelsområdet. Rapporten er utarbeidet på bakgrunn av innspill fra en rekke av KOMs samarbeidsaktører. Vi er svært takknemlige for et godt samarbeid om rapporten fra offentlige instanser og ideelle organisasjoner tilknyttet KOM nettverket.

Tilstandsrapporten er ment å danne et **grunnlag** for kunnskapsbaserte **prioriteringer** og mer **målrettede tiltak**, både for **ansvarlige myndigheter og ideelle organisasjoner** som skal forebygge og bekjempe menneskehandel, og bistå og beskytte ofrene. JD har koordineringsansvar for regjeringens innsats mot menneskehandel, og tilstandsrapporten skal særlig være et bidrag til departementets beslutningsgrunnlag for utvikling av politikk og prioriteringer på feltet. Andre målgrupper for rapporten er de ulike offentlige instansene og ideelle organisasjonene rundt om i landet som har et ansvar i arbeidet mot menneskehandel. Rapporten retter seg i tillegg mot **personer eller aktører som søker kunnskap** om feltet. KOMs årlige tilstandsrapporter er tilgjengelige på politiet.no/menneskehandel.

I tilstandsrapporten for 2024 gir vi kunnskap om:

- **KOMs aktiviteter**
- **gjennomførte tiltak** for å bistå og beskytte antatte ofre for menneskehandel, ved temaene oppholdstillatelse, assistert retur, barnevernstiltak og bo- og oppfølgingstiltak
- **straffesaker** om menneskehandel, inkludert utvalgte trender

Rapporten gjelder **primært for året 2024**, men enkelte deler omfatter også **første del av 2025**.

Rapporten er en kortversjon av KOMs tidligere rapportformat og bygger på nøkkeltall fra aktørene på menneskehandelsfeltet. Mer informasjon finnes i følgende rapporter fra KOM:

- **KOMs tilstandsrapport for 2023** gir oversikt over internasjonale forpliktelser, utfordringer og anbefalinger fra internasjonale organer, KOM og samarbeidsaktører som rapporterer til KOM. Rapporten gir også nærmere bakgrunnsinformasjon om bistandstiltak og straffesaker, samt redegjør for tiltak for helsehjelp, forebygging og avdekking av menneskehandel.
- **KOMs veileder for identifisering av mulige ofre for menneskehandel** gir informasjon om begreper, indikatorer og ofres rettigheter, samt råd om hvordan det kan tilrettelegges for identifisering og oppfølging. Den gir også en oversikt over hvilke aktører som skal kontaktes for bistand og beskyttelse, eller som kan gi veiledning. I tillegg inneholder den en liste over aktuelle myndigheter og organisasjoner som har oppgaver på menneskehandelsfeltet i Norge og internasjonalt.
- **KOMs informasjonsbrosjyre til personer som kan være utsatt for menneskehandel** gir informasjon om rettigheter og hjelpeinstanser.
- **KOMs oversikt over rettsavgjørelser om menneskehandel** gjelder straffesaker, utlendingssaker og dommer fra Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD).
- **KOMs kvartalsvise nyhetsbrev** gir oversikt over arbeidsprosesser, rettsavgjørelser og aktuelle tiltak, rapporter og forskning både nasjonalt og internasjonalt. Nyhetsbrevene er tilgjengelige på politiet.no/menneskehandel.

Regjeringen lanserte i mai 2025 Nasjonal strategi mot menneskehandel (2025–2030) for å styrke innsatsen mot menneskehandel. Fem departementer står bak 18 tiltak som skal gjennomføres i perioden 2025–2030. Strategien bygger på Europarådets konvensjon mot menneskehandel og er delt inn i fire innsatsområder: helhetlig og samordnet innsats, forebygging, bistand og beskyttelse, samt straffeforfølgning.

Strategien er en viktig kunnskapskilde om menneskehandel i Norge, og utfyller informasjonen som presenteres i denne rapporten.

I rapporten brukes **begrepene** mulig og antatt offer om hverandre. Begrepene viser til en lav terskel for myndighetenes forpliktelser til å gi bistand og beskyttelse. Der myndighetene har rimelig grunn til å tro at en person har vært offer for menneskehandel, har personen rett til bistand og beskyttelse etter Europarådskonvensjonen om tiltak mot menneskehandel¹.

¹ The Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings, jf. St.prp.nr. 2 (2007–2008) om samtykke til ratifikasjon av konvensjonen.

1.3 Aktiviteter i 2024

Vi gir nedenfor en oversikt over noen av KOMs aktiviteter for 2024 som vi anser som de mest vesentlige. Oversikten er med andre ord ikke uttømmende, men gir et innblikk i de mange oppgaver KOM jobber med i løpet av et år.

Midlertidig flytting av KOM til JD som del av utviklingsarbeid på feltet

KOMs hovedaktiviteter i 2024/25 har primært vært knyttet til utviklings- og strategiarbeid i regi av Justis- og beredskapsdepartementet (JD).

JD besluttet i desember 2023 å videreføre et strukturert utviklingsarbeid for en mer effektiv innsats mot menneskehandel, i tråd med Norges konvensjonsforpliktelser. KOM har deltatt i utviklingsarbeidet gjennom hospitering i JD, og funksjonen ble midlertidig flyttet fra POD til JD fra februar 2024. KOM har i 2024/25 samtidig videreført sine løpende publikasjoner på politiet.no/menneskehandel, i tråd med tidligere format.

Utviklingsarbeidet har vært ledet av Politiavdelingen i JD og gjennomført i et samarbeid mellom departementer, direktorater og organisasjoner. Arbeidet bygget særlig på anbefalinger fra GRETA's evalueringer av Norges innsats¹ og rapport fra OSSEs spesialrepresentant mot menneskehandel². I [KOM tilstandsrapport 2023](#) kan du lese nærmere om internasjonale forpliktelser, utfordringer og anbefalinger.

I juni 2024 besluttet regjeringen å utvikle en nasjonal strategi mot menneskehandel, se [nyhetssak på regjeringen.no](#). Det ble invitert til å gi innspill til strategien, se [her](#). Departementene innhentet også innspill fra underliggende direktorater og etater. Det ble videre gjennomført to rundebordsmøter i regi av JD høsten 2024 for innspill til strategien.

Regjeringen lanserte i mai 2025 [Nasjonal strategi mot menneskehandel \(2025–2030\)](#). Strategien bygger på Europarådets konvensjon mot menneskehandel og omfatter 18 tiltak fordelt på fire innsatsområder: helhetlig og samordnet innsats, forebygging, bistand og beskyttelse, samt straffeforfølgning. Arbeidet skal gjennomføres i samarbeid mellom Justis- og beredskapsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Utenriksdepartementet. JD koordinerer arbeidet, som også innebærer samarbeid med andre berørte departementer, offentlige etater, ideelle organisasjoner og internasjonale aktører.

¹ Europarådets ekspertorgan GRETA (Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings) skal påse at medlemslandene overholder sine forpliktelser etter Europarådskonvensjonen om tiltak mot menneskehandel. GRETA gjennomfører sin fjerde evaluering av Norge i 2024/25, se [her](#).

² Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) sin spesialrepresentant for bekjempelse av menneskehandel publiserte i 2023 en rapport fra et landbesøk til Norge, med anbefalinger for forbedret innsats mot menneskehandel, se [her](#).

Rapporteringer, verktøy og informasjonstiltak

- Publisert KOM tilstandsrapport 2023 med redegjørelse for utfordringer, satsinger og anbefalinger på menneskehandelsfeltet, gjennomførte tiltak for å bistå og beskytte antatte ofre, og en oversikt over straffesaker, se rapporten [her](#).
 - I 2023 var det et vedvarende fokus på tiltak for å forebygge utnyttelse i menneskehandel blant flyktninger fra Ukraina. Det var også et vedvarende fokus på Norges internasjonale forpliktelser på feltet, ved oppfølging av GRETAs tredje evalueringsrapport om Norges innsats mot menneskehandel og rapport fra OSSEs spesialrepresentant mot menneskehandel med anbefalinger for innsatsen.
- Utarbeidet oversikt over rettsavgjørelser om menneskehandel, herunder sammendrag av dommer som gjelder straffesaker, utlendingssaker og dommer fra Den europeiske menneskerettsdomstolen. Oversikten blir oppdatert hvert tertial og publisert på politiet.no/menneskehandel. Se *Rettsavgjørelser om menneskehandel – oversikt fra KOM* [her](#).
- Publisert oppdatert veileder fra KOM for 2024: *Veileder for identifisering av mulige ofre for menneskehandel*, se veilederen [her](#).
 - Veilederen gir informasjon om begreper, indikatorer og ofres rettigheter, råd om hvordan du kan tilrettelegge for identifisering og oppfølging, og en oversikt over hvilke aktører du skal henvise til for bistand og beskyttelse, eller som du kan få veiledning fra. Du finner også en liste over aktuelle myndigheter og organisasjoner som har oppgaver på menneskehandelsfeltet i Norge og internasjonalt, og som kan ha andre mer fagspesifikke verktøy som supplerer den nasjonale identifiseringsveilederen.
 - Veilederen er utarbeidet på bakgrunn av innspill fra en rekke av KOMs samarbeidsaktører.
 - Veilederen oppdateres årlig og ligger ute som versjon for 2024.
 - I 2024 ble veilederen også oversatt til engelsk, se [her](#).
- Publisert oppdatert informasjonsbrosjyre fra KOM for 2024: *Opplever du vold, tvang eller press? Informasjon til deg som kan være utsatt for menneskehandel*, se brosjyren [her](#).
 - Brosjyren gir informasjon om hva menneskehandel er, hvilke rettigheter antatte ofre kan ha, og hvem du kan kontakte for mer informasjon, veiledning, bistand og beskyttelse.
 - Brosjyren er utarbeidet på bakgrunn av innspill fra en rekke av KOMs samarbeidsaktører.
 - I 2024 ble informasjonsbrosjyren også oversatt til engelsk, se [her](#).

- Publisert QR-kort med lenker til KOMs informasjonsmateriell som kan printes ut og gjøres tilgjengelig for personer som kan komme i kontakt med mulige ofre, og for personer som kan være utsatt, se [her](#).
- Publisert kvartalsvise nyhetsbrev til KOMs samarbeidsaktører med orientering om arbeidsprosesser, rettsavgjørelser og aktuelle tiltak, rapporter og forskning både nasjonalt og internasjonalt. KOMs nyhetsbrev er tilgjengelige [her](#).
- Bidratt til internasjonale rapporteringer, blant annet:
 - The 2024 UNODC Global Report on Trafficking in Persons, se [her](#).
 - Trafficking in Persons Report (TIP) 2025, U.S. State Department, se [her](#).
- Bistått JD med å gjennomgå søknader til tilskuddsordningen på menneskehandels- og prostitusjonsfeltet se [her](#).

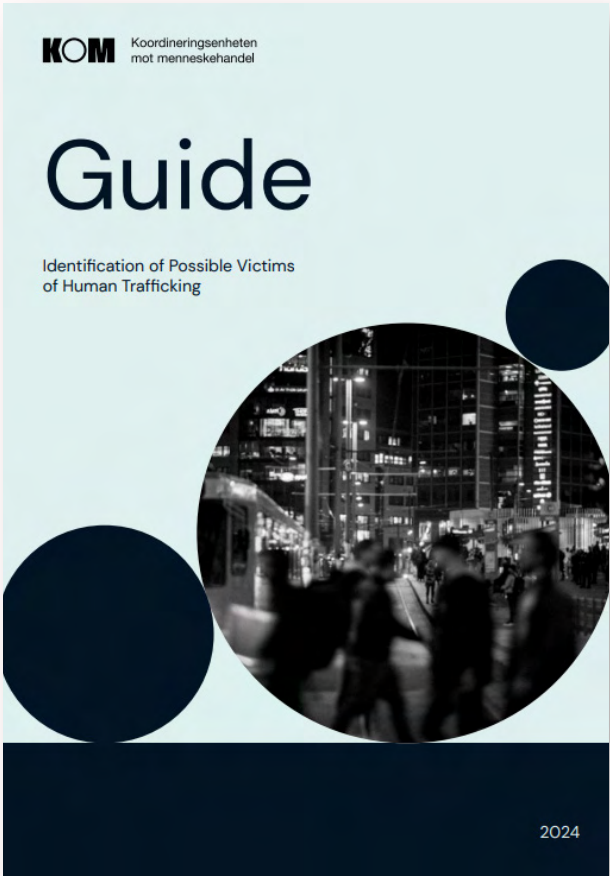
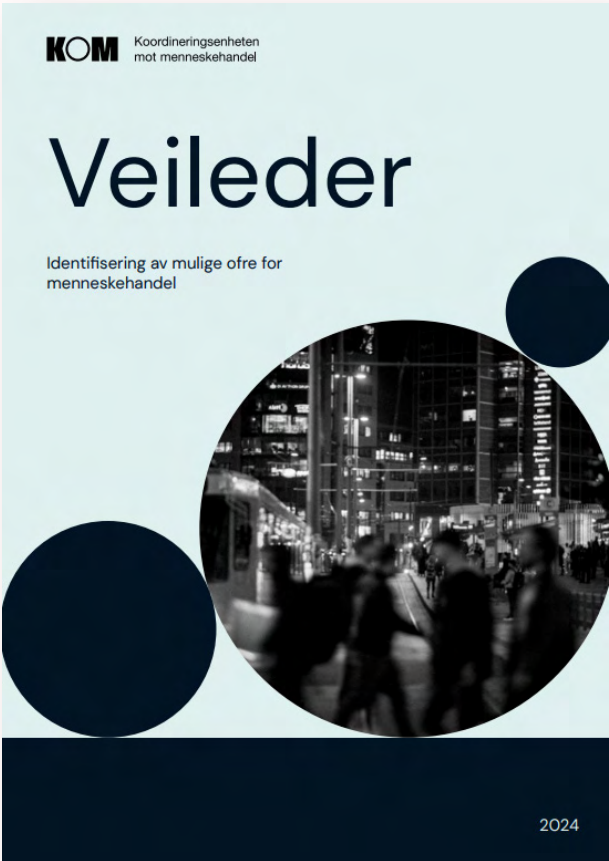
Nettverksdrifting, kompetanseutvikling og veiledning

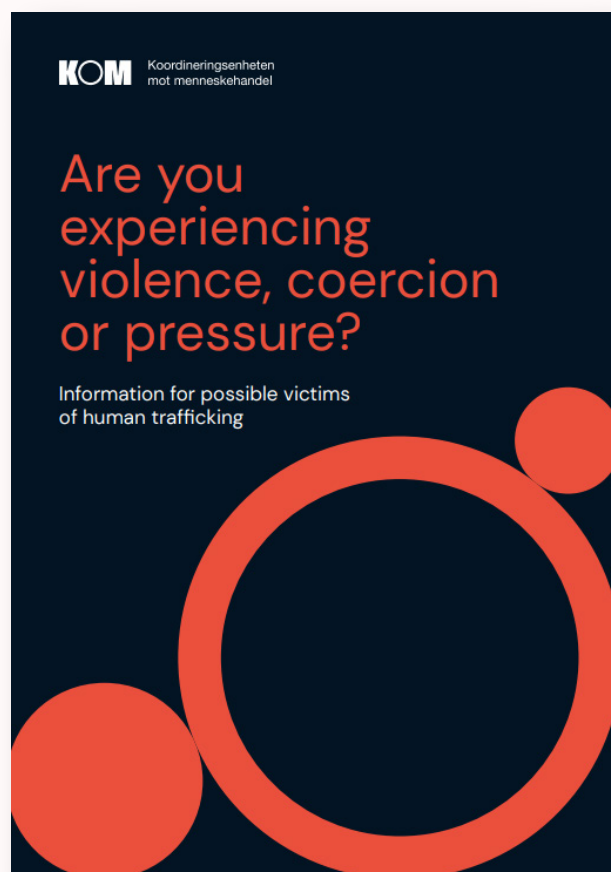
- KOM har tidligere arrangert nasjonale seminarer, men arbeidsoppgavene knyttet til JDs utviklingsarbeid og hospitering i departementet gjorde at vi dessverre ikke kunne gjennomføre slike seminarer i 2024. Flere aktører gjennomførte sektorvise kompetansehevingstiltak på feltet i 2024.
- Tverretatlige/-faglige møtearenaer:
 - Deltok og holdt innlegg på Helsedirektoratets seminar 18. mars "Vold i nære relasjoner, overgrep, utnyttelse og menneskehandel", se [her](#).
 - Deltok og holdt innlegg 5. april på lanseringen av håndboken «Ungdom utnyttet til kriminalitet» fra RVTS Øst og SaLTo, se [her](#).
 - Har gjennom året hatt flere samarbeidsmøter med Nasjonal veiledningsfunksjon i saker om mindreårige ofre for menneskehandel i Bufdir. KOM deltok også på tverretatlige frokostmøter i februar og september i regi av veiledningsfunksjonen, med fokus på ansvar, oppgaver, kompetansetiltak og utviklingstrekk. Ungdom utnyttet til kriminalitet var ett av fokusområdene.
 - Deltok på flere arbeidsmøter med Helsedirektoratet i perioden.
 - Deltok i januar, mai og september på nettverksmøter for samarbeidsaktører i Oslo på menneskehandelsfeltet, i regi av HTSO, Nav Grünerløkka. På møtene i mai og september holdt JD/KOM innlegg om utviklingsarbeidet på feltet.
 - Deltok på ROSA-seminar 17.-18. september
 - Sammen med JD har KOM hatt møter med IOM, ROSA, Kirkens Bymisjon (Nadheim og Lauras hus) og King-instituttet. Vi har også hatt et erfaringsmøte om simulasjonstrening i regi av OSSE/CBSS, der flere aktører deltok, blant annet Caritas, Frelsesarmeen, politiet og Bufdir.

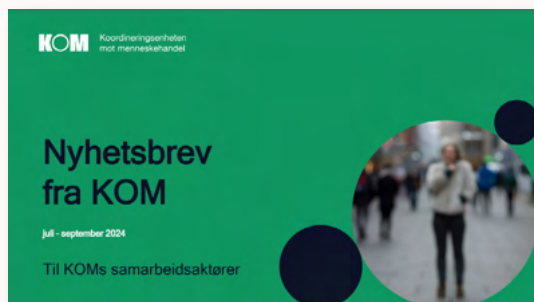
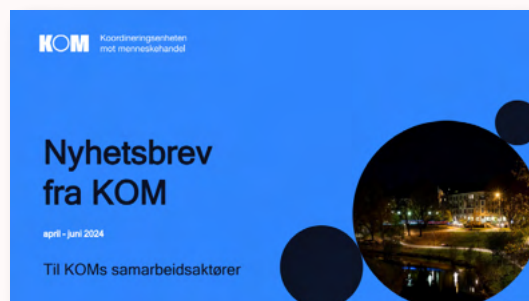
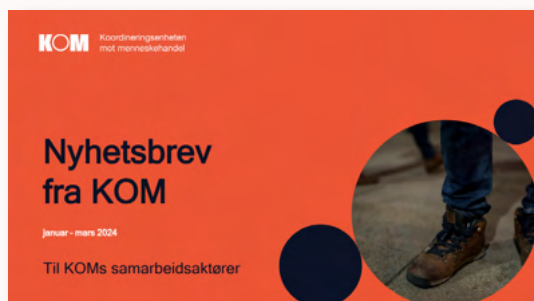
- Samarbeidsfora i politiet:
 - Samarbeidsmøter med POD og Kripos om menneskehandel og tilgrensende fagfelt og tiltak.
 - Deltok på fysiske og digitale samlinger i politiets kompetansegruppe mot menneskehandel, herunder heldagsmøter i januar og juni, samt digitale møter i februar, april, august og desember. KOM deltok også på fagseminar i kompetansegruppen i Haag 21.–23. oktober.
- Internasjonale møtearenaer
 - Deltok på OSSEs årlige Alliance against Trafficking in Persons Conference 15.–16. april i Wien, se [her](#).
 - Deltok på rundebordsmøte i regi av Europarådets ekspertgruppe GRETA 7. mai for å drøfte gjennomføringen av anbefalingene i GRETA's tredje evalueringsrapport om Norge, se [her](#).
 - Deltok på møte med OSSEs spesialrepresentant mot menneskehandel 8. mai.
 - Sammen med JD deltar KOM i Østersjørådets (CBSS) arbeidsgruppe Task Force against Trafficking in Human Beings (CBSS TF–THB). KOM deltok på arbeidsmøter og en konferanse under finsk formannskap i Helsinki 13.–14. mai. Møtet hadde særlig fokus på utnyttelse av mindreårige og utnyttelse til kriminalitet. KOM deltok 13. september i Tallinn på arbeidsgruppemøte under estisk formannskap, med særlig fokus på revisjon av arbeidsgruppens strategi, se strategien for 2020–2025 [her](#). Videre deltok KOM på en konferanse om menneskehandel i regi av det estiske formannskapet 11.–12. september i Tallinn: "Prevention of trafficking of human beings in the Baltic Sea, Eastern Europe and Central Asian regions". Det ble i tillegg holdt et møte i arbeidsgruppen 28.–29. november i Tallinn, arrangert i samarbeid med CBSS' arbeidsgruppe Expert Group on Children at Risk. For mer informasjon om arbeidsgruppens aktiviteter, se [her](#).
 - Den nordiske koordinatarbeidsgruppen mot menneskehandel (The Nordic Coordinators' Working Group against Trafficking in Human Beings) ble opprettet i 2022 i regi av Nordisk ministerråd for å styrke det nordiske samarbeidet på feltet. For mer informasjon, se [her](#). JD og KOM deltar fra Norge. Under rammen av koordinatarbeidsgruppen er det etablert et nordisk politi- og påtalenettverk (Nordic Police Network) og et nordisk nettverk om menneskehandel med barn (Network Against Trafficking of Children). Under svensk formannskap i 2024 deltok KOM på arbeidsgruppemøter i Stockholm 25.–26. april og 6.–7. november. Hovedtemaene var kriminalitetsutvikling og -bekjempelse (felles møte med politi- og påtalenettverket), arbeid med statistikk og informasjonsdeling, nasjonale handlingsplaner og regionale samarbeidsstrukturer i nordiske land. Arbeidsgruppen leverte sin andre statusrapport om gruppens arbeid til Nordisk ministerråd for perioden juni 2023–juni 2024.
 - Deltok 18. oktober på svensk nasjonal konferanse om menneskehandel, "Från ord till handling", i Göteborg, se [her](#). Konferansen var i regi av Nationella samordningen mot prostitution och människohandel (NSPM) ved Jämställdhetsmyndigheten.
- Gitt løpende faglig veiledning om menneskehandel til offentlige instanser, ideelle organisasjoner og andre aktører som har kontaktet KOM.

Våre publikasjoner i 2024:

Du finner publikasjoner fra KOM
på: politiet.no/menneskehandel.

Oppholdstillatelse

KOM har fått innspill fra Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) om regelverk for oppholdstillatelse for antatte ofre for menneskehandel, tiltak og statistikk for 2024.

2.

2.1 Utlendingsforvaltningens rolle i saker om menneskehandel

Ofre for menneskehandel er i hovedsak utenlandske statsborgere som har vært kort tid i Norge, mange uten lovlig opphold.

Utlendingsmyndighetene kan identifisere og/eller komme i kontakt med ofre for menneskehandel, for eksempel i utlendingssaker, i saker som gjelder utlendingskontroll, i asylmottak og i retursaker.

Antatte ofre kan søke om refleksjonsperiode eller begrenset oppholdstillatelse, eller søke om beskyttelse (asyl). Det gjelder også for EØS-borgere. Utlendingsdirektoratet (UDI) behandler søknader om oppholdstillatelse. Utlendingsnemnda (UNE) behandler klager over vedtak (avslag) gitt av UDI. Avklaring av oppholdstillatelse kan ha betydning for hvilke andre bistandstiltak som utløses, som tjenester fra arbeids- og velferdsforvaltningen og helsehjelp. Ofre for menneskehandel kan også søke om assistert retur. UDI tilbyr antatte ofre assistert retur og reintegrering gjennom International Organization for Migration (IOM) sitt returprogram for sårbare migranter. Se også udi.no/menneskehandel og UDIs retningslinjer på udiregelverk.no.

I 2024 har UDI registrert 58 vedtak i utlendingssaker som gjelder antatte ofre for menneskehandel. UDI fattet til sammenlikning 36 vedtak i 2023, 35 vedtak i 2022, 36 vedtak i 2021 og 49 vedtak i 2020. Vedtakene i 2024 fordeler seg slik:

- 35 vedtak om refleksjonsperiode eller begrenset oppholdstillatelse, som gjelder 28 personer.
- 21 vedtak i asylsaker.
- 2 vedtak om assistert retur.

I 2024 har UNE registrert 8 saker der menneskehandel er tema:

- Vedtak om avslag på begrenset oppholdstillatelse: 4
- Vedtak om avslag på beskyttelse (asyl): 4

UDI og UNEs vedtak i saker som gjelder medfølgende barn til personene ovenfor kommer i tillegg.

Det må tas forbehold om at flere søkere kan være registrert med flere vedtak i samme eller tidligere år. UDI og UNE kan hente ut statistikk fra Datasystem for utlendings- og flyktningsaker (DUF) i saker som gjelder refleksjonsperiode, begrenset oppholdstillatelse og vitnetillatelse. For øvrige saker registrerer UDI og UNE sakene manuelt hvis en søker er et mulig offer for menneskehandel. Tallene er dermed noe usikre.

Nedenfor gis nærmere informasjon fra UDI og UNE om vedtak om oppholdstillatelser til antatte ofre. I del 3 gis informasjon fra UDI og IOM om bistand til trygg retur og reetablering i hjemlandet.

2.2 Refleksjonsperiode og begrenset oppholdstillatelse for ofre for menneskehandel

Personer som identifiseres som mulige ofre for menneskehandel kan få innvilget refleksjonsperiode og/eller begrenset oppholdstillatelse:

- **Refleksjonsperiode** er en 6 måneders tillatelse som ikke kan fornyes. Formålet med tillatelsen er å tilrettelegge for at personen skal kunne bryte med miljøet bak menneskehandelen, ved å komme til hektene og unnsnippe bakpersonenes innflytelse. Videre er formålet at personen skal settes i stand til å ta et informert valg om hvorvidt hun eller han vil samarbeide med myndighetene om straffeforfølgning av bakpersonene. Ved vurderingen skal det legges vekt på om det foreligger holdepunkter for at vedkommende er utsatt for menneskehandel, og at vedkommende er innstilt på å motta hjelp og følge opp de tiltak som tilbys.
- **Begrenset oppholdstillatelse** er en tillatelse som kan gis for inntil 12 måneder med mulighet for fornyelse. Formålet med tillatelsen er å tilrettelegge for at straffeforfølgning av bakpersoner kan finne sted. Vilklårene for å få slik tillatelse er at personen har brutt med miljøet bak menneskehandelen, forholdet er anmeldt, etterforskning eller straffesak mot menneskehandlerne er påbegynt, og at politi-/påtalemyndighet anser utlendingens tilstedeværelse i Norge som nødvendig for å gjennomføre etterforskningen eller straffesaken.

For mer informasjon om vilkår for tillatelsene og prosedyrer, se utlendingsforskriften (utf.) § 8-3 første og annet ledd og UDIs retningslinje [UDI 2013-014 Oppholdstillatelse til ofre for menneskehandel](#).

For informasjon om **oppholdstillatelse til vitner** i saker om menneskehandel, se rapportens punkt 2.3.

I 2024 fattet **UDI 35 vedtak i medhold av utf. § 8-3 første og annet ledd.**¹ Vedtakene gjaldt totalt 28 personer. Til sammenlikning fattet UDI 24 vedtak i 2023, 22 vedtak i 2022, og 20 vedtak i 2021.

18 av vedtakene gjaldt **refleksjonsperiode etter utf. § 8-3 første ledd**. 17 av søknadene ble innvilget, mens 1 ble avslått.

17 av vedtakene gjaldt **begrenset oppholdstillatelse etter utf. § 8-3 annet ledd**:

- Totalt ble 9 av sakene innvilget, hvorav samtlige var fornyelser.
- 8 av sakene ble avslått, 6 av disse gjaldt førstegangsvedtak.
- Bakgrunnen for avslagene var at politiet ikke etterforsket saken eller ikke anså utlendingens tilstedeværelse i Norge som nødvendig for å gjennomføre etterforskningen eller straffesaken.

Antallet innvilgelser etter utf. § 8-3 annet ledd gir en indikasjon på omfang av menneskehandelssaker der politiet har startet etterforskning, da dette er et vilkår for å få slik oppholdstillatelse. Til sammenlikning fattet UDI 10 innvilgelser etter denne hjemmelen i 2023, 9 innvilgelser i 2022 og 8 innvilgelser i 2021.

I 2024 ble det søkt om tillatelse for 2 medfølgende barn etter utf. § 8-3 fjerde ledd, der forelderen hadde søkt om enten refleksjonsperiode eller begrenset oppholdstillatelse. 1 barn fikk innvilget oppholdstillatelse da også forelderen fikk innvilget tillatelse etter utf. § 8-3.

UNE behandler klager over vedtak (avslag) fattet av UDI. I 2024 har UNE behandlet 4 klagesaker om begrenset oppholdstillatelse etter utlendingsforskriften (utf.) § 8-3 annet ledd, og 1 klage etter utf. § 8-4.² 3 av disse klagesakene gjaldt personer i familie og var knyttet til det samme forholdet. UNE opprettholdt UDIs avslag i alle sakene under henvisning til at sakene ikke ble etterforsket av politiet som menneskehandel, og at politiet heller ikke mente at tilstedeværelse i Norge var nødvendig for å gjennomføre etterforskningen eller straffesaken. UNE har hatt ytterligere 3 saker til behandling med enten opplysninger eller indikasjoner på menneskehandel, uten at UNE fant rimelig grunn til å tro at klageren var offer for menneskehandel.

¹ Beregningen av antall vedtak (siste vedtak i saken) er basert på registreringer i DUF (Datasystem for utlendings- og flyktningsaker). Søknader som ble fremmet i 2024, men som ikke var avgjort ved årsskiftet er ikke regnet med.

² Dette kan være vedtak som er fattet av UDI i foregående år og kan derfor være tidligere innrapportert til KOM, i forbindelse med UDIs årlige innspill til KOMs tilstandsrapport.

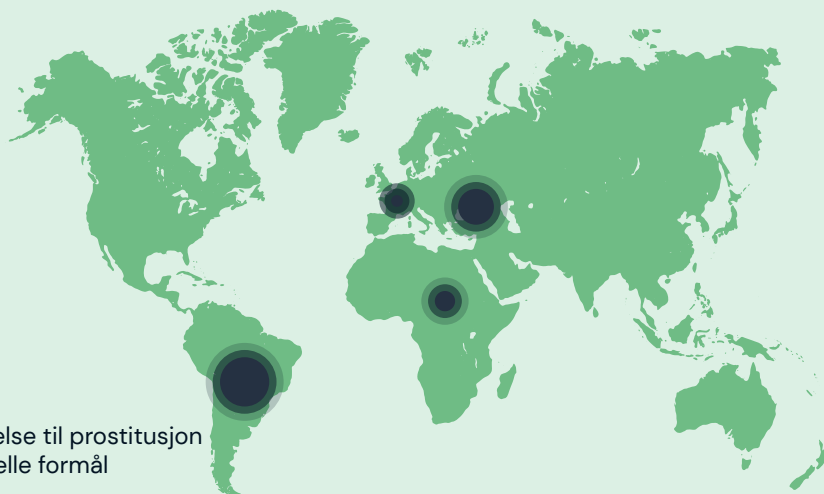
De 35 vedtakene fra UDI gjaldt 28 personer. Nærmere informasjon om søkergruppen: Blant de som søkte om refleksjonsperiode og begrenset oppholdstillatelse i 2024, var **21** kvinner og **7** menn), alle var voksne.

Medfølgende barn eller barn født i Norge: **2**

Områder søkerne kom fra

Latin-Amerika: 11 søkere
Asia inkl. Midtøsten: 8 søkere
Afrika: 6 søkere
Vest-Europa: 3 søkere

14 anførte utnyttelse til prostitusjon eller andre seksuelle formål

14 anførte utnyttelse til tvangsarbeid eller -tjenester

2.3 Asylvedtak der søkere er identifisert som mulige ofre

Retten til å søke beskyttelse (asyl) er nedfelt i internasjonale konvensjoner. Norge er forpliktet til ikke å returnere personer til hjemlandet dersom de står i reell fare for å bli utsatt for alvorlige overgrep.

Det vurderes først om søkeren fyller vilkårene for **beskyttelse**, se utlendingsloven (utl.) § 28.

Dersom disse vilkårene ikke er oppfylt, vurderer UDI om søkeren fyller vilkårene for **oppholdstillatelse til vitner i sak om menneskehandel**, se utlendingsforskriften (utf.) § 8–4 og instruks [GI-11/2020](#). En slik tillatelse er hjemlet i utl. § 38. Formålet med å innvilge oppholdstillatelse i slike saker er å gi økt trygghet til ofre for menneskehandel og samtidig legge til rette for straffeforfølgning av bakmenn. Ofre for menneskehandel som har avgitt vitneforklaring for retten eller for politiet, kan få tillatelse som kan gi grunnlag for permanent oppholdstillatelse dersom vilkårene er oppfylt. Denne tillatelsen vurderes kun etter en søknad om beskyttelse.

Dersom søkeren ikke fyller vilkårene for beskyttelse eller oppholdstillatelse som vitne i sak om menneskehandel, vurderer UDI om søkeren fyller de øvrige vilkårene for oppholdstillatelse på grunn av **sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til riket**, se utl. § 38.

For informasjon om rettslige vurderingstemaer og UDIs prosedyrer i saker om menneskehandel, se UDIs retningslinje [UDI 2014–031 Ofre for menneskehandel i søknader om beskyttelse](#). For informasjon om identifisering og oppfølging av antatte ofre for menneskehandel i mottak, se UDIs retningslinje [UDI 2015–029 Identifisering og oppfølging av sårbare beboere i asylmottak](#). Retningslinjen definerer ansvaret og oppgavene til saksbehandlere i UDI, som følger opp og veileder asylmottak. Krav til drift av ulike typer mottak er samlet under siden [Regelverk for drift av asylmottak](#). Her finner man kravspesifikasjoner, rutinebeskrivelser, veiledere og tiltakskort.

Nøkkeltall om søkergruppen:

18 var kvinner og 3 menn, alle var voksne.
Medfølgende barn eller barn født i Norge: 2

15 var antatt utnyttet til
prostitusjon eller andre
seksuelle formål

5 var antatt utnyttet
til tvangsarbeid eller
-tjenester, hvorav 1 var
utnyttet til kriminalitet

1 var antatt utnyttet til
både arbeid og seksuelle
formål

Land søkere kom fra

Afrika: 11 søkere
Latin-Amerika: 4 søkere
Asia inkl.
Midtøsten: 3 søkere
Europa: 3 søkere

Annen info om søkergruppen:

- 9 søkere har vært utnyttet i Norge, 3 søkere har vært utnyttet i hjemlandet og 9 søkere har vært utnyttet i tredjeland.
- 5 søkere har tidligere hatt en tillatelse etter utf. § 8-3 (refleksjonsperiode og/eller begrenset oppholdstillatelse). Disse har altså tidligere blitt registrert i UDIs statistikk i KOMs rapporter. 2 søkere har i 2024 søkt og fått innvilget refleksjonsperiode etter at asylvedtaket er avslått.

I 2024 har **UDI** fattet vedtak i 21 **asylsaker** der søkeren har blitt identifisert som et mulig offer for menneskehandel.¹ 10 av sakene ble innvilget:

- 7 søkere ble innvilget beskyttelse etter utl. § 28 første ledd bokstav a.
- 1 søker ble innvilget beskyttelse etter utl. § 28 første ledd bokstav b.
- 1 søker ble innvilget kollektiv beskyttelse etter utl. § 34 annet ledd.
- 1 søker ble innvilget tillatelse etter vitnebestemmelsen i utf. § 8-4 annet ledd, jf. utl. § 38.

I to av sakene som ble innvilget beskyttelse etter utl. § 28 1 a, tok UDI ikke stilling til om søkeren er et tidligere offer for menneskehandel fordi søkerne uansett ble innvilget beskyttelse på et annet grunnlag. For søkeren som ble innvilget beskyttelse etter utl. § 28 1 b, ble det lagt til grunn at søkeren er et tidligere offer for menneskehandel. Personen risikerte ikke forfølgelse ved retur til hjemlandet av denne grunnen, men ble innvilget opphold på et annet grunnlag.

10 av sakene ble avslått:

- 7 søkere fikk avslag etter utl. § 28 annet ledd.
- 3 søkere fikk avslag etter Dublin-regelverket, jf. utl. § 32 første ledd bokstav b.

I én av de sakene som ble avslått, ble anførsler om menneskehandel først vurdert etter at opplysninger om dette kom inn i klageomgangen. I en annen sak vurderte UDI at det søkeren hadde opplevd, ikke inngikk i definisjonen av menneskehandel. Søkeren hadde heller ikke annet oppholdsgrunnlag. I tre av sakene som ble avslått etter utl. § 28 annet ledd, ble anførsler om menneskehandel ikke lagt til grunn etter en troverdighetsvurdering. I tre andre avslåtte saker ble søkerens anførsel om utnyttelse i menneskehandel lagt til grunn, men sakene ble likevel avslått på grunn av manglende risiko for forfølgelse ved retur til hjemlandet. Én sak ble henlagt etter at søkeren ble meldt forsvunnet.

¹ Tallene er i hovedsak basert på manuell registrering, og det er en viss usikkerhet ved dem. Søknader som ble fremmet i 2024 eller tidligere, men som ikke var avgjort ved årsskiftet, er ikke regnet med. Rammene for UDIs rapportering er følgende: Tallene omfatter saker der UDI legger til grunn at søkeren har vært, er, eller risikerer å bli offer for menneskehandel. Tallene inkluderer også saker der søker har vært identifisert som mulig offer, men hvor UDI etter en konkret helhetsvurdering ikke legger til grunn at personen er et offer for menneskehandel.

I 2024 fattet UDI 21 vedtak i asylsaker der søkeren var identifisert som et mulig offer for menneskehandel. Antallet var 9 i 2023, 10 i 2022, og 7 i 2021. UDI hadde ved årsskiftet flere påbegynte menneskehandelssaker som ikke enda hadde fått vedtak.

Totalt søkte 19 134 ukrainere om beskyttelse i Norge i 2024, mens 36 284 søkte i 2023 og 35 561 søkte i 2022. Flertallet av søkerne har blitt innvilget kollektiv beskyttelse. Det betyr at flertallet av søkerne ikke har vært i samtale med UDI eller politi. Søkerne får informasjon om at de kan ta kontakt med politiet, UDI, mottaksansatte eller helsepersonell dersom de er utsatt for vold, overgrep, utnyttning eller menneskehandel. Se UDIs retningslinje [UDI 2022-004 Midlertidig kollektiv beskyttelse til personer fordrevet fra Ukraina](#).

KOM har også fått rapportering om asylvedtak etter klagebehandling i **UNE**. UNE har behandlet 4 beskyttelsessaker der det forelå opplysninger om menneskehandel. En sak gjaldt spørsmål om realitetsbehandling etter utl. § 32 (Dublin-regelverket). Saken ble returnert til UDI for realitetsbehandling fordi fristen for tilbaketakelse var oversittet. I tre saker som gjaldt beskyttelse mente UNE det ikke var risiko for forfølgelse ved retur, jf. utl. § 28, og heller ikke sterke menneskelige hensyn som ga grunnlag for oppholdstillatelse i medhold av utl. § 38.

For informasjon om UNEs prosedyrer i saker om menneskehandel, se UNEs faglige veileder [FV-Q5: Identifisering og oppfølging av offer for menneskehandel](#).

2.4 Asylsøkere med botilbud på krisesenter i regi av ROSA

Tiltaket ROSA har en driftsavtale med UDI om at asylsøkere som får bistand fra ROSA som antatte ofre for menneskehandel kan bo på krisesenter eller andre spesialiserte botilbud.

UDI har i 2024 registrert 11 voksne asylsøkere eller tidligere asylsøkere som hadde botilbud i henhold til avtalen med ROSA:

9 var kvinner og 2 menn. Medfølgende barn eller barn født i Norge: 3

8 var antatt utnyttet til prostitusjon eller andre seksuelle formål

3 var antatt utnyttet til tvangsarbeid eller -tjenester

Områder søkerne kom fra

Afrika: 3 søkere
Asia inkl. Midtøsten: 3 søkere
Europa: 3 søkere
Latin-Amerika: 2 søkere

2.5 Identifisering av antatte ofre i oppholds- og utvisningssaker

Menneskehandel kan forekomme blant personer som oppholder seg både lovlig og ulovlig i Norge. Under redegjør vi for UDIs erfaring med menneskehandelssaker i de ulike porteføljene.

Saker om familieinnvandring

UDI er bekymret for at utnyttelse og mulig menneskehandel forekommer i familieinnvandringssaker. Som i tidligere år har UDI også i 2024 sett indikasjoner på at omgåelsesekteskap og/eller tvangsekteskap blir inngått for å sikre utlendinger oppholdstillatelse, og hvor intensjonen bak ekteskapet tilsynelatende er å utnytte utlendingen i Norge. I 2024 har UDI hatt mistanke om menneskehandel i to familieinnvandringssaker. Søkerne var i slekt og hadde oppholdstillatelse i Norge med samme referanseperson. De opplyste at de var utnyttet til arbeid, blant annet av referansepersonen. Den ene søkte om oppholdstillatelse på nytt grunnlag, og begge flyttet ut fra referansepersonens bosted til botiltak med oppfølging. Politiet har anmeldt referansepersonen for menneskehandel.

Saker om oppholdsrett gjennom EØS-regelverket

Sammenlignet med familieinnvandring etter regelverket for tredjelandsborgere, stilles det færre krav til både søker og referanseperson (herboende) i saker som behandles etter EØS-regelverket. Det er for eksempel ikke krav til inntekt eller at referansepersonen må være fylt 24 år, slik hovedregelen er ved familieinnvandring etter tredjelandsregelverket. UDI er blant annet av denne grunn bekymret for at sårbare EØS-borgere kan være utnyttet til arbeid i Norge, for å sikre at ektefeller fra tredjeland får oppholdsrett. Forutsetningen for at tredjelandsborgeren skal ha rett til opphold er at også EU/EØS-borgeren har oppholdsrett, for eksempel ved å være i arbeid.

I likhet med 2023 har UDI i 2024 sett en økning i saker som gjelder tvangsekteskap. UDI ser også en økning i saker hvor norske borgere flytter til et EØS-land for å unngå 24 års- og underholdskravet. Det gjelder blant annet tilfeller der den norske borgeren og en tredjelandsborger gifter seg og bor sammen i et EØS-land, slik at den norske borgeren ved retur til Norge utøver rettigheter etter EØS-regelverket. Flere norske referansepersoner kan av denne grunn bli presset til å flytte til et EØS-land for å kunne fremme søknad etter EØS-regelverket.

I 2024 har UDI hatt fokus på å foreta ytterligere undersøkelser for å identifisere sårbare grupper, som de mistenker blir utsatt for sterkt press fra miljøet rundt til å inngå ekteskap (tvangsekteskap). UDI har i 2024 blant annet bedt politiet foreta flere intervjuer i saker med det formål å avdekke sårbare gruppers relasjoner, nettverk og arbeidsplasser. UDI mistenker at disse sårbare gruppene også blir utnyttet i arbeidslivet.

Saker om utvisning

UDI er bekymret for at utlendinger som oppholder seg i Norge kan ha begått lovbrudd som har sammenheng med en menneskehandelssituasjon og vurderes utvist uten at opplysningene om menneskehandel er kjent for UDI.

For ikke å utvise eller omgjøre en utvisningssak, stilles det som hovedregel krav til sannsynlighetsovervekt for at det ulovlige forholdet har sammenheng med den utnyttelsessituasjonen vedkommende er eller har vært i. I denne vurderingen er det relevant hvorvidt utvisningsgrunnlaget mest sannsynlig ikke ville ha foreligget dersom søkeren ikke hadde vært i en menneskehandelssituasjon.¹ Dersom det ikke er mulig å konstatere en slik sammenheng, skal UDI allikevel alltid vurdere om det vil være uforholdsmessig å utvise utlendingen.² Det skal ikke fattes vedtak om utvisning dersom det i betraktning av forholdets alvor og utlendingens tilknytning til riket vil være et uforholdsmessig tiltak overfor utlendingen eller utlendingens familie.

I 2024 har UDI behandlet flere utvisningssaker hvor det har vært mistanke om eller anført menneskehandel.

I to saker om utvisning av tredjelandsborgere ble det søkt om oppholdstillatelse etter utf. § 8-3 første ledd (refleksjonsperiode) kort tid etter at politiet opprettet sak for brudd på utlendingsloven. Begge søkerne fikk bistand fra samme advokat i både sak om utvisning og søknad om refleksjon. Søkerne ble innvilget refleksjonsperiode, og UDI fattet vedtak om ikke utvisning da det var tilstrekkelig sammenheng mellom bruddet på utlendingsloven og utnyttelsessituasjonen.

I tre andre saker hadde tredjelandsborgerne opprinnelig fått innvilget oppholdstillatelse som faglært, men oppholdstillatelsene ble trukket tilbake da utlendingene hadde fremvist falske utdanningsdokumenter³. Samtlige utlendinger fikk bistand fra advokat i tilbakekallssakene, hvor det ble opplyst at de hadde vært utsatt for utnyttelse til arbeid, at de hadde brutt med arbeidsgiveren og fått nytt arbeid hos en annen arbeidsgiver. UDI fattet vedtak om ikke utvisning da det i betraktning av forholdets alvor og utlendingenes tilknytning ville vært et uforholdsmessig tiltak å utvise dem. Det ble i den konkrete vurderingen sett hen til at utlendingene hadde vært utsatt for utnyttelse til arbeid. Utlendingene fremmet ikke søknader om refleksjon. UDI bemerker at tilbakekallssakene er under klagebehandling.

¹ Se utl. § 70 og UDI 2013-014 punkt 5.2.

² Se utl. § 70 og UDI 2010-024 punkt 12 flg.

³ Se utl. § 63 første ledd.

Saker om arbeid

I likhet med de siste årene, ser UDI en stor økning av falske dokumenter i søknader om faglært arbeidsinnvandring. De fleste søknadene hvor det er avdekket bruk av falske dokumenter gjelder søkere som skal jobbe innen restaurant-, bygge- og bilbransjen. Dette er bransjer hvor det er risiko for å bli utsatt for utnyttelse til arbeid. Personer som kommer til Norge på uriktig grunnlag, kan være mer utsatt for å bli utnyttet i Norge.

UDI har iverksatt tiltak for å avdekke falske dokumenter, slik at søknadene avslås mens søkeren fortsatt befinner seg i utlandet.

I 2022 ble det avdekket en rekke falske arbeidstilbud blant vietnamesiske sesongarbeidere som skulle jobbe i landbruket. På bakgrunn av den erfaringen, har UDI som i fjor kontaktet arbeidsgiverne for bekreftelse av at arbeidstilbudet er reelt i alle søknader om sesongarbeid fra Vietnam for sesongen 2024 for å forebygge at sesongarbeidere skulle reise til Norge uten gyldige arbeidstilbud. UDI har ikke avdekket falske arbeidstilbud i disse sakene i 2024. UDI har innvilget totalt 3 027 sesongarbeidere i landbruket 2024, hvorav 1 726 kommer fra Vietnam.

Saker om karantene

UDI kan fatte vedtak om at det ikke skal gis oppholdstillatelse for arbeid hos arbeidsgivere som har stått bak utnyttelse tidligere, se [utl. § 27 femte ledd](#) og [UDI 2010-194 Forvaltningstiltak mot arbeidsgivere \(karantene\)](#). Formålet med karantenebestemmelsene er å verne arbeidstakere mot arbeidsgivere som tidligere har begått grove eller gjentatte brudd på lønns- og arbeidsvilkår, samt å hindre sosial dumping og beskytte arbeidsmarkedet i Norge.

UDI har mottatt enkelte tilsynsrapporter fra Arbeidstilsynet i 2024. Etter konkrete vurderinger har UDI ikke forhåndsvarslet om mulig karantene mot arbeidsgiverne da bruddene som ble avdekket under tilsyn ikke rammes av karantenebestemmelsen, eller at bruddene ikke er gjentatte og/eller alvorlige. UDI fattet ingen karantevedtak etter [utl. § 27 femte ledd](#) i 2024.

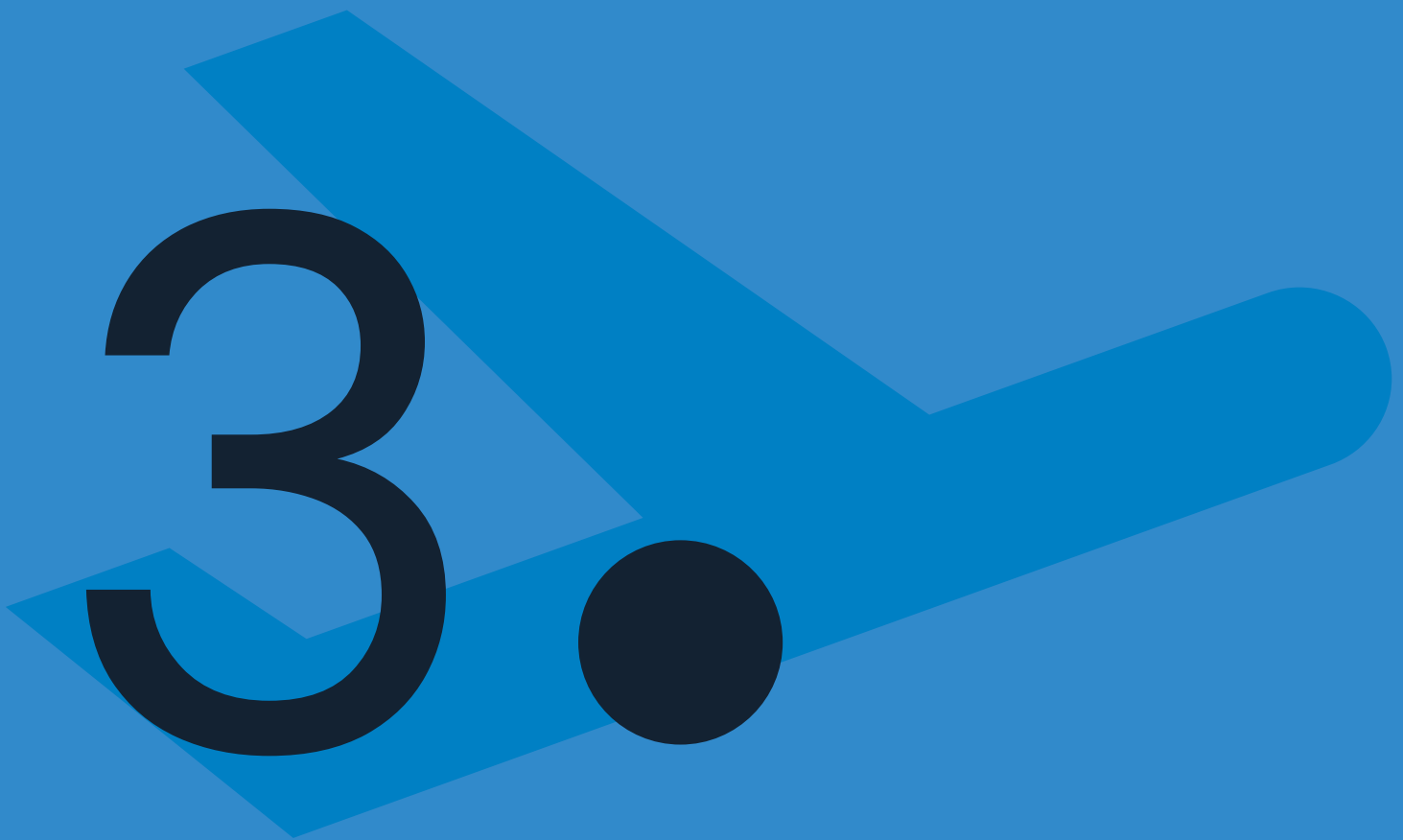
UDI kan fatte vedtak om utestengelse fra au pair-ordningen mot vertsfamilier for au pairer. Formålet med bestemmelsen er å hindre misbruk av au pairer og verne om au parens rettigheter. Vedtak om karantene skal hindre fremtidige brudd på vilkårene om oppholdstillatelse til au pair hos den samme vertsfamilien, se [utl. § 27 b](#) og [UDI 2014-008 Forvaltningstiltak mot vertsfamilier \(karantene\)](#). Vedtakene knytter seg til person og ikke vertsfamilie. I de fleste tilfeller er det to vertsforeldre per vertsfamilie.

UDI bemerker at au pair-ordningen ble avvirket med virkning fra 15. mars 2024. Utlendinger kunne imidlertid søke om oppholdstillatelse som au pair dersom utlendingen både registrerte søknaden og bestilte time for levering av søknaden senest 15. mars 2024. Videre kan også utlendinger som allerede har oppholdstillatelse som au pair fortsatt søke om fornyelse fram til utløpet av den lovlige toårs-perioden som au pair. I 2024 har UDI ikke fattet vedtak om utestengelse av vertsforeldre fra au pair-ordningen, mens UDI for 3 personer kom til at de ikke skulle utestenges.

Assistert retur

KOM har fått innspill fra Utlendingsdirektoratet (UDI) om regelverk for assistert retur for antatte ofre for menneskehandel, tiltak og statistikk for 2024. UDI har samarbeidet med International Organization for Migration (IOM) om rapporteringen til KOM.

3.

3.1 Tilbud om assistert retur og reintegrering

Europarådskonvensjonen artikkel 16 pålegger norske myndigheter å tilrettelegge for retur av ofre med hensyn til offerets interesser, og helst frivillig. Ofre skal få kontaktinformasjon til instanser som kan bistå dem i mottakerstaten. Tilbakeføring av mindreårige ofre skal bare skje når dette er til barnets beste.

Noen av de identifiserte mulige ofrene for menneskehandel velger å returnere til hjemlandet eller til et annet land der de har oppholdstillatelse, uten assistanse fra norske myndigheter eller organisasjoner. Noen forsvinner uten at det vites hvor de er eller har reist. Andre returneres av politiet til et annet europeisk land hvis utlendingsmyndighetene har fattet vedtak i henhold til Dublin-regelverket. Andre igjen tvangsreturneres til hjemlandet etter endelig avslag på asylsøknad og overskredet utreisefrist. I enkelte saker som gjelder mindreårige tilrettelegger barnevernet for retur, det gjelder særlig i saker der barnet er EØS-borger. Europarådskonvensjonens forpliktelser om tilrettelegging av retur gjelder i alle saker om retur.

I tråd med forpliktelsene i Europarådskonvensjonen, kan ofre for menneskehandel **søke UDI om assistert retur**. UDI tilbyr antatte ofre for menneskehandel assistert retur og reintegrering ved IOMs (International Organization for Migration) returprogram for sårbare migranter.¹ Tilbudet har som formål å hindre at ofre blir utnyttet på nytt og bidra til reintegrering i hjemlandet. Det gis tilskudd gjennom for eksempel utdanningssystemet og arbeidsmarkedet.² For mindreårige ofre legger tilbudet til rette for tilfredsstillende omsorg gjennom tilbakeføring til familien eller til annet passende omsorgstilbud.

¹ Informasjonsbrosjyrer om ordningen på flere språk er tilgjengelig på IOMs nettside, se [her](#). For generell informasjon om assistert retur, se [udi.no/retur](#) og IOMs nettside [her](#).

² Antatte ofre tilbys reintegreringsstøtte; det utbetales noe støtte til livsopphold i kontanter, mens resten av støtten gis i form av tjenester som skole, arbeid, hjelp til næringsetablering eller liknende. Dette skal forhindre at personer som returnerer blir enda mer sårbare ved å ha store kontantsummer, samt tilrettelegge for mer langsiktig planlegging av reintegreringsstøtten. Bruken av støtten baseres på en reintegreringsplan som mottakeren utvikler sammen med IOM og andre samarbeidspartnere. Hoveddelen av reintegreringsstøtten administreres av det lokale IOM-kontoret i hjemlandet.

JD har det **overordnede ansvaret** for norske myndigheters tilbud om assistert retur og reintegrering til antatte ofre for menneskehandel, i tråd med Europarådskonvensjonens artikkel 16.

Tilskuddsordningen for assistert retur er fastsatt som forskrift, se Forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur [her](#). De økonomiske rammene for programmet fremgår av forskriften. For søkere som er omfattet av forskriften §§ 6–8, herunder sårbare søkere (mulige ofre for menneskehandel mv.), kan det gis unntak fra de generelle vilkårene om hvem som omfattes av ordningen, slik at eksempelvis søkere fra visumfrie land og EØS-land likevel kan innvilges tilskuddsmidler. Se UDIs retningslinje UDI 2022–007 for saksbehandling av søknad om tilskudd til assistert retur og tvangsretur [her](#). Søknad om assistert retur sendes på eget skjema på UDIs nettsider om retur. UDI har ansvar for å behandle søknadene om retur. IOM gir på oppdrag fra UDI informasjon om muligheten for å søke om assistert retur og veiledning til de som kan søke. Det er også IOM som bestiller flybilletter, hjelper søkerne med å skaffe reisedokumenter og gir veiledning og oppfølging i retur- og reintegreringsfasen.

Frivillig retur kan også gjennomføres ledsaget av politiet. Ledsaget retur med politiet betyr at politiet bistår utlendingen på reisen til hjemlandet. Denne returformen tilbys utlendinger som fyller vilkårene for ordningen for assistert retur, men som må ledsages av politiet av hensyn til flysikkerhet, mangel på reisedokumenter og/eller fordi IOM ikke kan tilby reisen til mottakerlandet.

3.2 Omfang av assisterte returer

Enkelte søknader registreres som sårbare, og UDI vurderer ved vedtakstidspunktet om søkeren faller inn under kategorien mulige ofre for menneskehandel.¹ I alt **2** voksne personer som ble innvilget reintegreringsstøtte som mulige ofre for menneskehandel reiste til hjemlandet eller til tredjeland i 2024 (i 2023 var antallet 3):

- 1 reiste med IOM, og 1 reiste ledsaget med PU.
- 1 var kvinne og 1 mann, ingen hadde medfølgende barn.
- Begge var antatt utnyttet til prostitusjon eller annen seksuell utnyttelse.
- 1 person reiste til et søramerikansk land og 1 til et sentraleuropeisk land.
- 1 var borger av returlandet, og 1 returnerte til et tredjeland der vedkommende hadde gyldig oppholdstillatelse.
- 1 av søkerne hadde tidligere hatt sak til behandling hos UDI og var identifisert som mulig offer for menneskehandel før vedkommende søkte om assistert retur. 1 søker hadde ikke hatt sak til behandling hos UDI før vedkommende søkte om refleksjon og deretter assistert retur.

¹ UDI har dermed ikke tall som viser hvor mange mulige ofre for menneskehandel som søkte om assistert retur, men som trakk søknaden sin før vedtak ble fattet. UDI har heller ikke tall som viser hvor mange som fikk avslag på søknad om assistert retur fordi UDI vurderte at forholdet de har vært utsatt for ikke er å anse som menneskehandel.

Barnevernstiltak

KOM har mottatt rapportering fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) om barnevernstiltak for antatte ofre for menneskehandel og statistikk for 2024. Bufdir har fått innspill fra Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) og Sentralenheten for Barneverns- og helsenemnda.

4.

4.1 Barnevernstjenestens ansvar

Barnevernstjenestens ansvar for mindreårige som kan være utsatt for menneskehandel er regulert i Lov om barnevern (barnevernsloven).

Begrunnet mistanke om menneskehandel utløser **meldeplikt** til barnevernstjenesten. Etter barnevernsloven § 13-2 bokstav e har offentlige myndigheter en lovfestet plikt til å melde fra til barnevernstjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel. Plikten gjelder også for organisasjoner og private som utfører oppgaver for det offentlige. Den gjelder også når melder selv søker å avhjelpe situasjonen.

Barnevernstjenesten skal snarest vurdere bekymringsmeldingen og åpne undersøkelsessak dersom det er rimelig grunn til å tro at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for å iverksette tiltak etter barnevernsloven, se barnevernsloven § 2-2.

Barn som er utsatt for menneskehandel har behov for omsorg og beskyttelse.

Barnevernstjenesten har ansvar for barnevernstiltak for mindreårige som kan være utsatt for menneskehandel. Ansvar er regulert i barnevernsloven. Beskyttelsestiltak for mulige ofre gjelder for alle barn, uavhengig av om barnet bare er på et kortere besøk i Norge eller på gjennomreise, og uavhengig av barnets nasjonalitet og oppholdsstatus.

Barnevernstjenesten kan iverksette **ulike tiltak med hjemmel i barnevernsloven** for å beskytte mindreårige ofre. Det er blant annet egne hjemler for midlertidig plassering i institusjon når det er fare for menneskehandel, med formål å ivareta barnets umiddelbare behov for beskyttelse.¹

Barnevernstjenesten bør i slike saker samarbeide tett med politiet for å vurdere barnets risikosituasjon, og iverksette nødvendige tiltak for å ivareta barnets omsorg og sikkerhet på best mulig måte. Barnevernstjenesten kan også ha behov for å innhente opplysninger i en eventuell utlendingssak og etablere samarbeid med relevante aktører i oppfølgingen.

Europarådets konvensjon om tiltak mot menneskehandel presiserer at når offerets alder er uvisst og det er grunn til å tro at offeret er barn, skal han eller hun anses for å være barn og omfattes av særskilte beskyttelsestiltak inntil alderen er klarlagt. Ved tvil om personen er under 18 år skal personen behandles som et barn inntil hans eller hennes alder er avklart, jf. ovennevnte konvensjon artikkel 10 nr. 3.

¹ Barnevernet og påtalemyndigheten kan etter barnevernsloven § 4-5 fatte akuttvedtak om plassering av barn i institusjon når det er fare for menneskehandel. Vedtak om plassering i institusjon når det er fare for at barnet kan utnyttes til menneskehandel er hjemlet i barnevernsloven § 6-6. Beskyttelsestiltak for barn som er utsatt eller i fare for menneskehandel er hjemlet i barnevernsloven § 6-6 annet ledd og § 10-13.

Det kreves stor grad av **samarbeid og koordinering** mellom ulike aktører om identifisering, vurdering av beskyttelsesbehov og gjennomføring av straffesak. Instansenes kunnskap om hverandres regelverk og arbeidsprosesser, og bevissthet om hvordan barnevernstjenestens tiltak, politiets etterforskning og en eventuell utlendingssak påvirker hverandre, er viktig.

Bufdir drifter den **nasjonale veiledningsfunksjonen for saker om mindreårige ofre for menneskehandel**, se [her](#). Veiledningsfunksjonen skal bidra til at mindreårige ofre blir identifisert og får nødvendig hjelp og oppfølging i tjenesteapparatet. Veiledningsfunksjonen skal

- gi råd og veiledning i enkeltsaker til tjenesteapparatet, som blant annet barnevernstjenestene, politi og utlendingsmyndigheter
- bidra til å øke kunnskapen om menneskehandel i tjenestene, og dermed styrke oppfølgingen av barn som kan være utnyttet
- bidra til å styrke samarbeidet og koordinering mellom relevante tjenester som kan komme i kontakt med mindreårige ofre

Bufdir har også utviklet en **veileder** for barnevernet om mindreårige ofre for menneskehandel, se [her](#).

4.2 Vedtak om plasseringer etter barnevernsloven

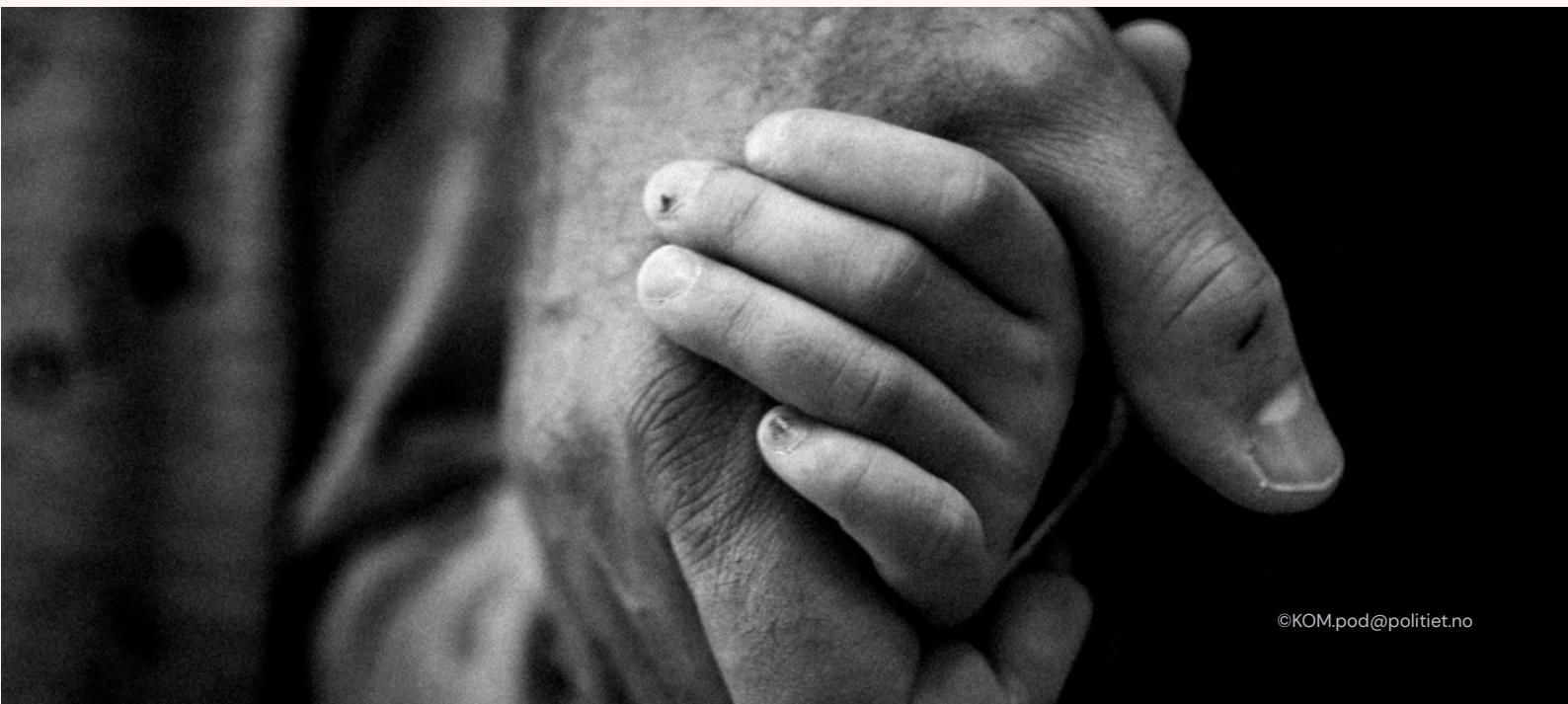
Bufdir har i rapporteringen til KOM for 2024 fått innspill fra Bufetat og Sentralenheten for Barneverns- og helsenemnda.

I 2024 var **8** mindreårige plassert på ulike tiltak med hjemmel i barnevernsloven, der det var mistanke om at barnet hadde vært, eller kunne bli, utnyttet til menneskehandel. Alle de 8 mindreårige var gutter i alderen 13–16 år, og alle var fra asiatiske land.

Barneverns- og helsenemnda mottok i 2024 2 akuttvedtak etter barnevernsloven § 4–5 (akuttvedtak om plassering av barn i institusjon når det er fare for menneskehandel). Nemnda mottok videre 2 saker til behandling etter barnevernsloven § 6–6 (vedtak om plassering i institusjon når det er fare for at barnet kan utnyttes til menneskehandel), hvorav én av sakene gjaldt en forlengelse av en plassering.

I de resterende sakene har barna vært plassert etter barnevernsloven § 11–3 (omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere, utredning og oppfølging av barnet).

Det er vanskelig å gi en entydig forklaring på nedgangen i 2024 i antall saker med mistanke om at barnet hadde vært, eller kunne bli, utnyttet til menneskehandel. I 2023 var 16 mindreårige plassert på ulike tiltak med hjemmel i barnevernsloven under slik mistanke. I de foregående seks årene har tallene variert mellom 0 og 16 barn.

Bolig og oppfølging for voksne som er antatte ofre

KOM har fått innspill fra Nav Grünerløkka sosialtjeneste, Krisesentersekretariatet v/ROSA, Kirkens Bymisjon, Marita-stiftelsen, Frelsesarmeen, Pro Sentret, Beauty og Helse Akademiet, Røde Kors, Caritas Norge og Shalam Kristiansand om bolig og oppfølging for voksne som er antatte ofre i perioden 2024.

5.1 Bo- og oppfølgingstilbud for voksne antatte ofre

Norge er forpliktet til å treffe tiltak for å bistå antatte ofre med deres fysiske, psykiske og sosiale restitusjon, jf. **Europarådskonvensjonen** artikkel 12. Myndighetene skal samarbeide med hverandre og med ideelle organisasjoner for å sikre at ofre identifiseres og får nødvendig bistand.

I Norge har vi **differensierte** bo- og oppfølgingstilbud til antatte ofre for menneskehandel:

Utlendingsdirektoratet har ansvar for at antatte ofre som søker beskyttelse (asyl) får tilbud om et sted å bo. Asylsøkere har rett til mottaksplass i påvente av asylsaksbehandlingen.

Antatte ofre for menneskehandel som er innvilget begrenset oppholdstillatelse etter utlendingsforskriften § 8-3 første og andre ledd (refleksjonsperiode mv.) har rett til tjenester etter sosialtjenesteloven som dekkes av oppholdskommunen. Personer kan uavhengig av oppholdsstatus også søke om tjenesten opplysning, råd og veiledning etter sosialtjenesteloven § 17. Nav er derfor en sentral instans. Nav Grünerløkka tilbyr råd- og veiledning om menneskehandel til øvrige Nav-kontorer i landet. Nav Grünerløkka betjener også en nasjonal rådgivningstelefon om menneskehandel og koordinerer og driver Human Trafficking Support Oslo (HTSO). HTSO ivaretar de sosiale tjenestene for antatte ofre for menneskehandel i Oslo kommune. HTSO skal bidra til et koordinert oppfølgingstilbud og kompetanseheving i kommunen, i samarbeid med andre aktører på feltet. I enkelte andre kommuner er det lignende samordningstiltak.

Det offentlige tilbudet i det vi ofte kaller asylsporet og refleksjonssporet er supplert ved egne bo- eller oppfølgingstilbud for antatte ofre for menneskehandel, driftet av ideelle organisasjoner. Flere organisasjoner får statlige tilskudd til å drifte trygge boliger til ofre, gi individuell oppfølging, veiledning, kurs, arbeidstrening mv., blant annet Kriesesentersekretariatet ved ROSA, Kirkens Bymisjon, Frelsesarmeen, Maritastiftelsen, Caritas Norge, Shalam Kristiansand og Røde Kors.¹

Antatte ofre og deres barn kan også omfattes av kriesesentertilbudet. Kriesesentersekretariatet ved ROSA koordinerer trygge oppholdssteder med tilgang til nødvendig bistand og informasjon til antatte menneskehandelsutsatte over 18 år, gjennom kriesesentrene, eller i samarbeid med andre hjelpetiltak og organisasjoner. ROSA drifter også den nasjonale hjelpetelefonen for ofre for menneskehandel 22 33 11 60. Tjenesten er åpen hele døgnet. Målgrupper er mulige menneskehandelsutsatte (i alle utnyttelsesformer og av alle kjønn), hjelpeinstanser, organisasjoner og privatpersoner. Se rosanorge.no.

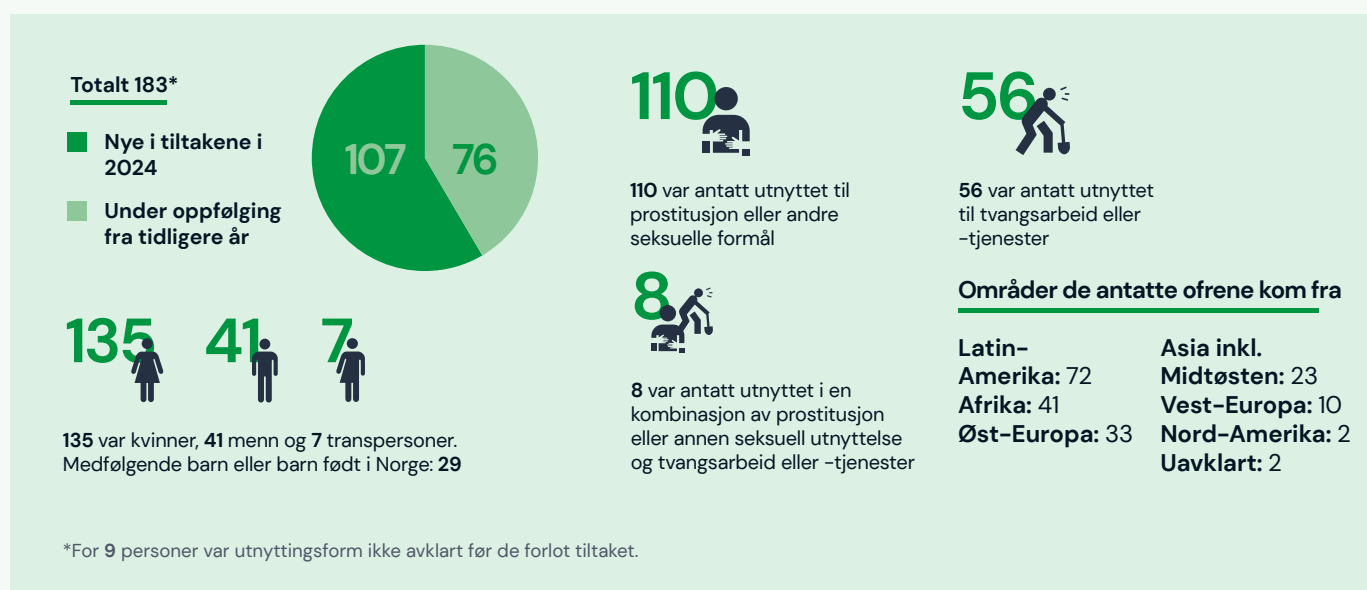
¹ Se [her](#) for informasjon om tilskuddsordningen på menneskehandels- og prostitusjonsfeltet.

5.2 Personer i bo- og oppfølgingstiltakene i 2024

Det er mange aktører som tilbyr oppfølging til voksne antatte ofre. KOM **innhenter** informasjon både om oppfølgingstiltak fra aktører som også har botiltak og fra tiltak driftet av ideelle organisasjoner eller kommuner som mottar tilskudd gjennom tilskuddsordningen på menneskehandels- og prostitusjonsfeltet for oppsøkende arbeid, veiledning, aktivitetstilbud mv. Dette gir et bredt bilde av de tiltakene som ytes til antatte ofre.

Tallene reflekterer antall personer som **tiltakene til sammen har rapportert inn** å ha gitt bistand til i løpet av 2024. KOM har ikke grunnlag for å kunne beregne antall enkeltpersoner som har vært under oppfølging av de tiltakene som rapporterer til KOM. Flere av de antatte ofrene kan ha mottatt flere tilbud om bo- og oppfølging. Antallet gir altså en indikasjon på **omfang av tiltak** som gis til antatte ofre for menneskehandel.

Vi har fått rapportert inn at til sammen **183** voksne antatte ofre for menneskehandel har mottatt bistand fra bo- og/eller oppfølgingstiltak i 2024. I 2023 var antallet 216 og i 2022 176.

Fordelingen viser noen mindre endringer fra 2023, men hovedsakelig gjelder det en økning blant antatte ofre fra latinamerikanske land (35 i 2023) og nedgang blant antatte ofre fra østeuropeiske land (72 i 2023). Colombia, Venezuela og Brasil peker seg ut som land der flere utsatte kommer fra i Latin-Amerika. Det er også en liten prosentvis økning av nye antatte ofre identifisert i rapporteringsåret (120 i 2023).

Vi har nedenfor skilt mellom to grupper av tiltak. Oppfølgingstiltak fra aktører som også har botiltak tilbyr i utgangspunktet en mer omfattende oppfølging, som ofte suppleres av de andre tiltakene:

- 119 av de 183 voksne antatte ofre har mottatt oppfølgingstilbud fra aktører som også har botiltak: Nav Grünerløkka, ROSA, Lauras hus, Marita Womens bokollektiv og Safe House Filemon (en nedgang fra 149 personer i 2023). Av de 119, er det rapportert til KOM at 68 var nye i tiltakene i 2024, mens 51 var under oppfølging fra tidligere år.
- 64 voksne antatte ofre for menneskehandel har mottatt andre oppfølgingstilbud, fra tiltak driftet av ideelle organisasjoner eller kommuner som får tilskudd for oppsøkende arbeid, veiledning, aktivitetstilbud mv. ved tilskuddsordningen på menneskehandels- og prostitusjonsfeltet (en liten nedgang fra 67 personer i 2023). Av de 64, er det rapportert til KOM at 39 var nye i tiltakene i 2024, mens 25 var under oppfølging fra tidligere år.

5.3 Erfaringer fra tiltakene som også drifter botiltak for antatte ofre

Nedenfor ser vi nærmere på tiltakene i regi av Nav Grünerløkka, ROSA og de tre tiltakene i Oslo som får tilskudd til å drifte egne botiltak. Punktene gir innblikk i erfaringer fra sentrale aktører som har fulgt opp flest av de antatte ofrene i 2024.

Human Trafficking Support Oslo (HTSO) ved Nav Grünerløkka

Personer som har begrenset oppholdstillatelse i refleksjonssporet har rett til tjenester etter **sosialtjenesteloven** som dekkes av oppholdskommunen. Personer kan uavhengig av oppholdsstatus også søke om tjenesten opplysning, råd og veiledning etter sosialtjenesteloven § 17. HTSO anser det som viktig å søke om denne tjenesten for å sikre at koordineringen av saken forankres hos det offentlige. Hvem som gjennomfører selve kartleggingen i praksis avklares i hver enkelt sak.

HTSO er en videreføring og en utvidelse av "Oslo-piloten" ved Nav Grünerløkka, Oslo kommunens **byomfattende sosialtjeneste** for antatte ofre for menneskehandel som befinner seg i Oslo. HTSO ble etablert i 2018 som tiltak i Oslo kommunes handlingsplan mot menneskehandel. Ved kommunens handlingsplan er arbeidet mot menneskehandel tydelig forankret i offentlig forvaltning, ved at HTSO har fått **ansvar for koordineringen i Oslo** og for gjennomføring av planen. I tillegg til å være oppfølgings- og sosialtjeneste, samt Nav-tjeneste for voksne utsatt for menneskehandel, skal HTSO bidra til et godt koordinert oppfølgingstilbud og til kompetanseheving i Oslo kommune, i samarbeid med andre aktører på feltet. HTSO ved Nav Grünerløkka har inngått skriftlige **samarbeidsavtaler** med flere av aktørene på feltet blant annet med Safe House Filemon, ROSA, Marita Womens bokollektiv og Nadheim Oslo, og vil basere samarbeidet på slike avtaler. Alle avtalene skal evalueres og fornyes årlig.

Nav Grünerløkka, på mandat fra Arbeids- og velferdsdirektoratet (Avdir), fungerer som **Navs kompetansemiljø** innen menneskehandel, radikalisering og negativ sosial kontroll. Kontoret tilbyr råd- og veiledning om menneskehandel til øvrige Nav-kontorer i landet. Gjennom denne funksjonen arbeider Nav Grünerløkka med nasjonal kompetanseheving innen Nav. Nav Grünerløkka betjener også en **nasjonal rådgivningstelefon** på menneskehandel, 994 70 279 og koordinerer og driver HTSO.

HTSO følger opp personer over 18 år som har søkt om eller fått innvilget begrenset oppholdstillatelse i **refleksjonssporet**, og deres medfølgende barn. Tjenesten tilbyr egnet bolig med booppfølging (bofellesskap, egen leilighet eller bemannet botilbud) og har ansvar for utbetaling av livsopphold.

Brukerne som følges opp av HTSO har ulike veier når det gjelder arbeidsrettet aktivitet. Tiltak vurderes etter en grundig kartlegging av brukeren. HTSO kan bistå med å få brukeren i arbeidspraksis, melde på kurs som kan benyttes både i Norge og internasjonalt (retur til hjemlandet via IOM er ofte et alternativ etter endt refleksjonsperiode), engelskundervisning, henvisning til andre tiltak med mer. For at HTSO skal innvilge norskundervisning, må det være kartlagt at brukeren skal søke om begrenset oppholdstillatelse. Dette sikrer at tiltaket er i tråd med den videre planen i saken. I flere tilfeller følger HTSO opp brukere også etter at de har avsluttet tiltak, eller når de er overført til andre tjenester, for eksempel dersom de søker asyl eller får innvilget beskyttelse. Dette har ført til et økende behov for at andre tjenester kan få råd og veiledning basert på HTSO sin kompetanse på feltet.

I 2024 bistod HTSO totalt **28 voksne antatte ofre** (en liten økning fra 26 personer i 2023), samt 2 medfølgende barn. 16 var nye i tiltaket, mens 12 var under oppfølging fra tidligere år. 20 var kvinner, 7 menn og 1 transperson. 14 var utnyttet til tvangsarbeid eller -tjenester (hvorav 2 til kriminalitet), 12 til prostitusjon eller annen seksuell utnyttelse og 2 i en kombinasjon av seksuell utnyttelse og tvangsarbeid eller -tjenester (hvorav 1 til kriminalitet). 15 var fra latinamerikanske land, 7 fra asiatiske land inkl. Midtøsten, 4 fra afrikanske land og 2 fra europeiske land.

Perioden HTSO har ytt bistand til de antatte ofrene varierer fra en uke opptil flere år. Personene som mottok oppfølging og økonomiske ytelser fra HTSO i 2024 hadde ulike botiltak i perioden: Lauras hus, Safe House Filemon, Marita Womens bokollektiv, krisesenter, samt at HTSO har egne midlertidige boliger i kommunal regi som står disponible ved behov og midlertidig bolig etter avtale med Nav.

HTSO har inngått et samarbeid med Frelsesarmeen og ROSA om å bistå med kartlegging i tidlig fase, samt å gi råd og veiledning etter sosialtjenesteloven § 17. HTSO har også gått inn med økonomisk bistand i en slik **avklaringsperiode** (før en eventuell søknad om refleksjonsperiode mv.). HTSO har utvidet denne ordningen til å gjelde alle antatte ofre, uavhengig av kjønn og utnyttingsform, og viser til at denne samarbeidsformen vil være sentral i de samarbeidsavtalene HTSO fremover vil inngå med aktørene på feltet. HTSO har i perioden deltatt i en rekke avklaringssamtaler sammen med Filemon og andre instanser som har identifisert mulige ofre.

HTSO har etablert et samarbeid med en fastlege i bydel Grünerløkka for å gjennomføre tidlig **helsescreening**. Initiativet skal sikre kartlegging av helsesituasjonen tidlig i prosessen, ettersom det kan ta tid før en refleksjonsperiode innvilges og personen får tildelt personnummer og fastlege. Alle brukere som henvises til HTSO, skal derfor få tilbud om helsescreening i tillegg til tuberkulosekontroll.

I 2024 har HTSO arrangert tre **samlingspunkter** for samarbeidspartnere innen menneskehandel i Oslo kommune. Disse møtene, kalt *HTSO-nettverksmøter for arbeid mot menneskehandel i Oslo*, ledes av HTSO og har temaer som velges i samarbeid med andre aktører på feltet. Deltakerne er fagpersoner som fungerer som HTSOs hovedkontakter i arbeidet mot menneskehandel i Oslo. Møtene samler om lag 30 representanter fra ulike samarbeidsaktører og hjelpetiltak.

Målet med HTSOs nettverksmøter er å skape en plattform for utveksling av erfaringer, kunnskap og beste praksis. Møtene gir deltakerne mulighet til å diskutere felles utfordringer, utvikle løsninger og styrke nettverk og samarbeid. De bidrar også til å fremme en felles forståelse og bedre koordinering av innsatsen, noe som kan gi mer effektive og bærekraftige resultater på menneskehandelsfeltet i Oslo.

ROSA

ROSA står for reetablering, oppholdssteder, sikkerhet og assistanse, og er et tiltak som ble opprettet i 2005, underlagt Krisesentersekretariatet, se rosanorge.no. Tiltaket har på mandat fra JD ansvar for å koordinere **trygge oppholdssteder** med tilgang til nødvendig bistand og informasjon til antatte menneskehandelsutsatte over 18 år gjennom krisesentrene, eller i samarbeid med andre hjelpetiltak og organisasjoner.

Tiltaket skal også veilede og informere de ansatte på bostedene som daglig bistår de utsatte. I perioden personer utsatt for menneskehandel bor i regi av ROSA, får de tilgang på kvalifisert juridisk rådgivning, helsetjenester, utdanningstilbud og aktiviteter. ROSA samarbeider blant annet med Adora-prosjektet ved Beauty og Helse Akademiet om yrkesopplæring og arbeidstrening, herunder innen make-up og negledesign. ROSA har en driftsavtale med UDI om at asylsøkere som får bistand fra ROSA som antatte ofre for menneskehandel kan bo på krisesenter eller andre spesialiserte botilbud.

På mandat fra JD drifter også ROSA i samarbeid med Oslo krisesenter en nasjonal, døgnapen **hjelpetelefon for ofre for menneskehandel**, 22 33 11 60. Målgrupper er mulige menneskehandelsutsatte (i alle utnyttelsesformer og av alle kjønn), hjelpeinstanser, organisasjoner og privatpersoner. ROSA samarbeider tett med et bredt felt av aktører på menneskehandelsfeltet i Norge også i kraft av denne funksjonen, herunder med å finne trygge oppholdssteder tilpasset den enkelte brukers behov. ROSA driver ellers et omfattende **rådgivnings- og informasjonsarbeid** over hele landet for å øke kunnskap og oppmerksomhet rundt menneskehandel.

Som personer som har mottatt bistand, regnes de som har hatt mer enn én samtale (ved oppmøte), eller minst én overnatting på krisesenter. Det store flertallet av personene har benyttet seg av tilbudet om overnatting.

I 2024 har ROSA bistått til sammen **55 voksne antatte menneskehandelsutsatte** (en reduksjon fra 85 i 2023) og 3 medfølgende barn. Flere har også barn i hjemlandet. 32 var nye i ROSA i 2024 (en reduksjon fra 64 nye saker i 2023), mens 23 var under oppfølging fra tidligere år. 45 var kvinner, 7 var menn og 3 transpersoner. 30 var antatt utnyttet til prostitusjon eller annen seksuell utnyttelse, 11 til tvangsarbeid eller -tjenester, 5 i en kombinasjon av seksuell utnyttelse og tvangsarbeid eller -tjenester, og for 9 personer var utnyttelsesform uavklart. 18 var fra latinamerikanske land, 13 fra afrikanske land, 8 fra østeuropeiske land, 5 fra vesteuropeiske land, 7 fra asiatiske land, 2 fra Nord-Amerika, og for 2 var geografisk tilhørighet uavklart.

I 2024 hadde ROSA 1 233 henvendelser over den nasjonale hjelpelinjen for utsatte for menneskehandel. 70 var kartlegginger av mulige utsatte for menneskehandel, hvorav 32 saker ledet til tjenesteyting fra ROSA til utsatte for menneskehandel (botilbud, juridisk bistand, aktivitetstilbud, og andre målrettede tiltak). Henvendelsene var likt spredt over hele året. ROSA viser også til at hjelpetelefonen er et omfattende rådgivningstilbud til tjenesteapparatet om identifisering og bistand til voksne antatte ofre.

For mer informasjon om ROSA og personer som har mottatt bistand fra tiltaket, se ROSAs nettside og årsrapporter [her](#).

Kirkens Bymisjon og Lauras hus

Kirkens Bymisjon har flere oppfølgingstiltak for antatte ofre for menneskehandel, omtalt nærmere i punkt 5.4. Et av Kirkens Bymisjons tiltak er Lauras hus, som tilbyr trygge boliger for personer utsatt for menneskehandel. Tiltaket ble etablert i 2009 og er fullfinansiert av JD gjennom tilskuddsmidler. Aksept, Nadheim og Lauras hus er organisert som tre avdelinger i samme virksomhet i Kirkens Bymisjon. Beboere på Lauras hus er primært kvinner og kvinner med barn. Lauras hus befinner seg på skjermet adresse og har ni plasser. Innsøkende instanser er Nav (HTSO) og ROSA.

I løpet av 2024 har **12 kvinner** og 3 barn **bodd på Lauras hus** (nær tilsvarende som i 2023). 4 var nye i botiltaket i 2024, mens 8 var beboere fra tidligere år. 8 var antatt utnyttet til prostitusjon eller annen seksuell utnyttelse og 4 til tvangsarbeid eller -tjenester (hvorav 1 til kriminalitet). 4 var fra latinamerikanske land, 3 fra afrikanske land, 3 fra østeuropeiske land og 2 fra asiatiske land.

3 kvinner flyttet ut i løpet av 2024. 1 kvinne skaffet bolig og arbeid i refleksjonsperioden og flyttet ut. 1 kvinne flyttet da refleksjonsperioden var over, hun ble værende i Norge på annet oppholdsgrunnlag. 1 kvinne søkte videre opphold på bakgrunn av familiære forhold. I 2024 har 7 beboere hatt oppholdsstatus som reflektanter, 1 hatt annet midlertidig opphold og 4 vært asylsøkere, 2 etter først å ha hatt opphold i refleksjonsspoet. Barna har vært i alderen 0–4 år. Det eldste barnet har gått i barnehage i nærmiljøet. De to minste barna ble født under oppholdet, og moren har gjennom graviditeten fulgt det ordinære tilbudet på den lokale helsestasjonen. Etter fødsel ble standardisert program på helsestasjonen, inkludert hjemmebesøk til den nyfødte, fulgt.

Beboerne har i tillegg til **sosialfaglig oppfølging** fra ansatte og treffpunkter arrangert av Lauras hus hatt tilgang på ulike **aktiviteter eller annen oppfølging** gjennom året. 7 kvinner har hatt tilgang til trening på SATS gjennom medlemskap som ROSA har dekket. 5 beboere har deltatt på kurs eller praksisplass på Beauty og Helse Akademiet. 1 av beboerne har mottatt behandling av fysioterapeut, og 1 har mottatt behandling ved DPS. 1 beboer har fått dekket engelskkurs gjennom Nav. Lauras hus har i ulik grad også gitt **ettervernsoppfølging** til 2 av kvinnene som flyttet ut fra Lauras hus i 2024.

Maritastiftelsen og Marita Womens bofellesskap

Maritastiftelsen har siden 2016 hatt en **døgnbemannet bolig** på skjult adresse i Oslo, tilrettelagt for personer som er identifisert som antatte ofre for menneskehandel. Primært er tilbudet for utenlandske kvinner som har søkt eller fått innvilget midlertidig oppholdstillatelse gjennom refleksjonsordningen. Tiltaket støttes blant annet med tilskuddsmidler fra JD og husleie- og oppfølgingsstøtte fra Nav Grünerløkka (HTSO). Boligen er tilknyttet avdelingen Marita Women i Maritastiftelsen. Tiltaket tilbyr trygg bolig med oppfølging og individuell tilrettelegging for 5 kvinner. Tiltaket er organisert som et bofellesskap der beboerne har egne rom, men deler gode fellesområder som to kjøkken og stuer. Det er også utearealer med hage.

I 2024 har det **bodd til sammen 8 kvinner i tiltaket** (en liten oppgang fra 6 kvinner i 2023), 2 medfølgende barn på fire år og 1 spebarn. 4 av kvinnene var nye i botiltaket i 2024, mens 4 hadde bodd der siden 2023. 7 av kvinnene var antatt utnyttet til prostitusjon eller annen seksuell utnyttelse og 1 til tvangsarbeid eller –tjenester (der det forelå en uttalt plan fra bakperson om videre utnyttning også i prostitusjon). Alle beboerne har på ulike måter vært utsatt for vold og trusler, også i nær relasjon. 3 var fra afrikanske land, 3 fra latinamerikanske land, 1 fra et østeuropeisk land og 1 fra et vesteuropeisk land. Kvinnene ble henvist gjennom ROSA og HTSO. I 2024 har 5 beboere hatt opphold i refleksjonssporet. 2 har vært asylsøkere, hvorav den ene flyttet til asylmottak og den andre til midlertidig bolig uten videre oppfølging, begge hadde tidligere hatt oppholdstillatelse i refleksjonssporet. 1 av beboerne hadde norsk statsborgerskap og følgelig ikke behov for å benytte seg av refleksjonsordningen. Tiltaket har i ulik grad også gitt **ettervernsoppfølging** til 4 kvinner (hvorav 2 flyttet ut før 2024), alle var fra afrikanske land utnyttet til prostitusjon.

I 2024 har tiltaket hatt 5 kandidater i **arbeidstrening** hos M&E secondhand på Hasle. 2 har kommet gjennom Lauras Hus og 3 har hatt tilhørighet i Marita Womens bofellesskap. Alle var reflektanter da de startet, 2 av dem gikk over i asylsporet og fortsatte på frivillig basis. Ved å være i tiltaket har de opparbeidet seg kunnskap og erfaringer knyttet til det norske arbeidslivet, bygget CV med arbeidserfaring, fått hjelp til å kartlegge arbeidskapasitet og arbeidsevne, og slik kunnet skape et grunnlag for å delta i det ordinære arbeidsmarkedet med lønnet arbeid.

Frelesesarmeen og Safe House Filemon

Frelesesarmeen har flere oppfølgingstiltak for antatte ofre for menneskehandel, omtalt nærmere i punkt 5.4. Et av Frelesesarmeens tiltak er Safe House Filemon, et **botilbud for menn utsatt for tvangsarbeid eller –tjenester**. Tiltaket ble etablert i 2016 og er fullfinansiert av JD gjennom tilskuddsmidler. Filemon ligger på hemmelig adresse i Oslo. Botilbudet har 8 plasser tilgjengelige for hjelpetiltak som identifiserer menn i målgruppen.

Botilbudet er rettet mot menn som har søkt eller fått innvilget tillatelse i refleksjonssporet. Det tilbys motivasjons- og kartleggingssamtaler, tiltak for å styrke boevne og egenomsorg, aktivisering, samt bistand i kontakt med offentlige instanser og helsetjenester. Gjennom samarbeid med Fretex, Såpa og andre aktuelle bedrifter tilrettelegger Filemon for arbeidspraksis for beboerne som ledd i aktiviseringsprosessen, og for å styrke egenomsorg samt øke kompetansen om norsk arbeidsliv.

Safe House Filemon har siden juli 2018 åpnet for å kunne ta imot menn over 18 år på kort varsel til avklaringsopphold når det foreligger indikasjoner på mulig menneskehandel, og det er kapasitet. Denne avtalen er i samarbeid med HTSO ved Nav Grünerløkka. 2 av de 8 plassene på tiltaket er forbeholdt slike avklaringsopphold, men plassene brukes fleksibelt ut fra behov.

I 2024 bodde **5 menn** med oppholdstillatelse i refleksjonssporet på Filemon (6 i 2023). 3 av mennene var nye i botiltaket i 2024. Alle var antatt utnyttet til tvangsarbeid. 3 var fra latinamerikanske land, 1 fra et østeuropeisk land og 1 fra et asiatisk land. I tillegg bodde **7 menn** kortere tid på Filemon uten først å ha søkt om refleksjonsperiode, et såkalt avklaringsopphold (4 i 2023). Alle var henvist til tiltaket på grunn av mulig utnyttelse til arbeid. 5 var fra østeuropeiske land og 2 fra asiatiske land.

5.4 Erfaringer fra andre tiltak som gir oppfølging til antatte ofre

Vi gir nedenfor nærmere informasjon om tiltak driftet av ideelle organisasjoner eller kommuner som får tilskudd ved tilskuddsordningen på menneskehandels- og prostitusjonsfeltet, for oppsøkende arbeid, veiledning, aktivitetstilbud mv.

Pro Sentret, Oslo kommune

Pro Sentret er Oslo kommunes tjenestetilbud til personer med erfaring fra å selge eller bytte seksuelle tjenester og nasjonalt kompetansesenter innen prostitusjon. Pro Sentret tilbyr en rekke ulike **tjenester** til målgruppen: lavterskel drop-in tilbud, helsetjenester, juridisk rådgivning, sosialfaglig bistand, støttesamtaler og praktisk hjelp både ved oppmøte og på digitale flater, samt oppsøkende arbeid i gateprostitusjon, på innemarkedet og på internett.

Som nasjonalt kompetansesenter, tilbyr Pro Sentret landsdekkende kunnskapsformidling og veiledning til hjelpeapparatet, tjenesteytere, organisasjoner, utdanningsinstitusjoner, pårørende og enkeltpersoner.

I 2024 ga Pro Sentret tjenester til **12 personer** identifisert som offer for menneskehandel. Av disse var det 4 nye personer som ble vurdert til å være i en menneskehandelssituasjon det året. Ingen av dem ønsket å ta imot bistand og beskyttelse. Av de øvrige har noen vært igjennom systemet med refleksjonsperiode mv., mens andre ikke har ønsket å benytte seg av dette tilbudet og har kun fått tjenester fra Pro Sentret. 10 var kvinner, 1 mann og 1 ikke-binær, og alle var antatt utnyttet til prostitusjon. 10 var latinamerikanske land, 1 var fra et afrikansk land og 1 var fra et vesteuropeisk land.

Pro Sentret viser til at de ser svært mye organisert prostitusjon, særlig fra Latin-Amerika, en gruppe som nå utgjør en stor del av sexsalgsmarkedet i Norge. Mange i denne gruppen er også svært unge, mellom 18–23 år. Det meste forstås som hallikvirksomhet, men mye grenser også opp mot menneskehandel, en utvikling Pro Sentret påpeker det er verdt å følge med på.

Adora-prosjektet ved Beauty og Helse Akademiet

Adora er et samarbeidsprosjekt mellom Beauty og Helse Akademiet og ROSA, finansiert ved tilskuddsmidler fra JD. Prosjektet tilbyr **yrkesopplæring og arbeidstrening** for kandidater utsatt for menneskehandel, innen makeup, negledesign, vipper og bryn, fotpleie og hårfjerning med voksteknikker.

Formålet med prosjektet er å gi kandidater utsatt for menneskehandel et meningsfullt innhold i refleksjonsperioden, et fag de kan praktisere i hjemlandet ved en eventuell retur, en opplevelse av mestring ved personlig og faglig utvikling og å lære norsk bedre. De får en utdanning med eksamenspapirer i de ulike fagene. Gjennom prosjektet får kandidatene etablert sosiale nettverk og utviklet ferdigheter innen relasjonsbygging, kundebehandling, kommunikasjon og service. Kandidatene deltar på lik linje med andre studenter ved skolen. Plassene i Adora-prosjektet er forbeholdt kandidater som mottar bistand fra ROSA, og prosjektet får henvist kandidater gjennom ROSA.

9 kvinner og 1 mann deltok i prosjektet i 2024 (i 2023 deltok 9 kvinner). Alle kandidatene var nye i prosjektet i 2024 (i 2023 var 4 nye). 8 var antatt utnyttet til prostitusjon eller annen seksuell utnyttelse og 2 til tvangsarbeid eller -tjenester. 7 var fra latinamerikanske land, 2 fra afrikanske land og 1 fra et asiatisk land. I 2023 startet Adora et prøveprosjekt med praksisplasser for menn og kvinner som ikke ønsket kurs innen skjønnhetsfag, men som ønsket arbeidserfaring. I 2024 var to av kandidatene i slik praksis. Alle kandidatene i tiltaket fullførte kursene/praksistid.

Prosjekter i regi av Røde Kors

EVA, Bergen og Stavanger Røde Kors

Aktiviteten EVA er etablert både i Bergen Røde Kors og Stavanger Røde Kors. EVA retter seg mot utenlandske kvinner i spesielt vanskelige livssituasjoner som har blitt utsatt for vold i nære relasjoner, negativ sosial kontroll eller menneskehandel. EVA tilbyr deltakerne **én-til-én-kontakt mellom frivillig og deltaker**, hvor formålet er at den frivillige skal være støtte til deltakeren i en vanskelig situasjon. Tiltaket jobber aktivt med å bedre deltakernes sin livssituasjon og på den måten å motvirke tilbakefall til tidligere livssituasjon. Tiltaket kurser også frivillige i EVA om tematikken, og er med å spre kunnskap som menneskehandel. EVA i Bergen og Stavanger samarbeider med krisesentre, Nadheim i Kirkens Bymisjon, Seif, uteseksjonen, barnevern, Introduksjonssenter for flyktninger, flyktningtjenesten, Johannes læringssenter, advokatbyrå, psykologer og andre relevante aktører. EVA i Bergen tilbyr også gruppeaktiviteter for kvinnene og deres barn på Krisesenteret for Bergen og omegn, med ukentlig gruppeaktivitet på krisesenteret, samt aktive koblinger.

EVA innhenter ikke detaljert bakgrunnsinformasjon om deltakerne som henvises fra andre instanser, og er derfor prisgitt at deltakeren ønsker å fortelle om bakgrunnen sin. Til sammen **2 deltakere** var identifisert som antatte ofre for menneskehandel i de to aktivitetene i 2024, 1 av dem var nye i 2024. Begge var kvinner og antatt utnyttet til prostitusjon eller annen seksuell utnyttelse. 1 var fra et asiatisk land og 1 fra et afrikansk land.

Tiltak i regi av Kirkens Bymisjon

Tidligere var Kirkens Bymisjon organisert som 12 selvstendige stiftelser. 1. februar 2023 ble ti av stiftelsene slått sammen til en ny, nasjonal organisasjon, **Stiftelsen Kirkens Bymisjon**. Sammen med de to lokale stiftelsene i Nordland og Tromsø, driver Stiftelsen Kirkens Bymisjon tiltak og institusjoner over hele landet. Mål med den nye organiseringen er å styrke påvirkningskraften, være rustet til å møte fremtidens utfordringer og sikre både nasjonal og lokal handlekraft, relevans og tilstedeværelse. Kirkens Bymisjons tiltak for personer med prostitusjonserfaring og for utsatte for menneskehandel i Oslo, Trondheim, Bergen og Stavanger fikk i 2022 et felles navn – Nadheim – og en felles nettside, se [her](#). Alle disse tiltakene er nå i samme organisasjon, mens Tromsøs tiltak "Motvirke menneskehandel" fremdeles er en egen stiftelse¹. Nadheim-tiltakene har jevnlig møter for å sikre god samhandling, en felles faglig tilnærming og erfarings- og kunnskapsdeling. Det er også et godt samarbeid opp mot andre tiltak i Kirkens Bymisjon som jobber oppsøkende og med tilgrensende tematikk, herunder Bymisjonssenteret i Oslo. For informasjon om botiltaket Lauras hus, se punkt 5.3. Tiltakene i regi av Kirkens Bymisjon har til sammen fulgt opp 45 antatte ofre for menneskehandel i 2024 (49 i 2023).

¹ KOM har ikke mottatt innspill fra Tromsøs tiltak Motvirke menneskehandel for 2024.

Nadheim Oslo

Nadheim Oslo er et **tilbud** til personer som selger eller har solgt seksuelle tjenester og/eller vært utsatt for menneskehandel, hovedsakelig utnyttet til prostitusjon. Tiltaket tilbyr sosialfaglig veiledning og bistand til personer over 18 år som definerer seg inn i målgruppen. De har en tverrfaglig stab med relevant språk- og kulturkompetanse som arbeider oppsøkende, hovedsakelig på nett og på massasjestututter. Gjennom oppsøkende og oppfølgende arbeid bistår de mennesker med å få tilgang til sine rettigheter, tilbyr fellesskap og søker å motvirke utenforskap og diskriminering.

I 2024 mottok 304 personer som var i målgruppen for tiltaket **individuell sosialfaglig oppfølging**. Av disse var 130 nye brukere av tilbudet. Det ble gjennomført 2 064 konsultasjoner totalt. Tiltaket har hatt 432 utdelinger av skadereduserende utstyr (kondomer og glid) og delt ut 110 416 kondomer.

Tiltaket har gjennomført totalt 59 **oppsøkende vakter**. 24 oppsøkende vakter var på massasjeklinikker (86 ulike klinikker, 70 i Oslo og 17 i områdene Drammen, Strømmen og Lillestrøm). Gjennom det oppsøkende arbeidet på massasjeklinikker kom tiltaket i kontakt med 164 personer. 46 av disse var helt nye kontakter. 35 oppsøkende vakter var på internett. Gjennom det oppsøkende arbeidet på nett oppnådde tiltaket 330 kontakter. Totalt sendte de ut 1 028 informasjonsmeldinger. Tiltaket har ikke gjennomført oppsøkende vakter i gate.

I 2024 har Nadheim Oslo identifisert **7 antatte ofre for menneskehandel** (5 i 2023). 6 var nye i tiltaket i 2024. 6 var kvinner og 1 transperson. 6 var antatt utnyttet til prostitusjon eller annen seksuell utnyttelse og 1 i en kombinasjon av prostitusjon og tvangstjenester (kriminalitet). 6 var fra latinamerikanske land og 1 fra et østeuropeisk land. 6 ønsket ikke å søke videre bistand i Norge. 1 hadde oppholdstillatelse i refleksjonssporet og ble gitt sosialfaglig bistand i form av ukentlige støttesamtaler.

Nadheim Bergen

Nadheim Bergen er et **tiltak** til ofre for menneskehandel og personer med erfaring med salg av seksuelle tjenester. Nadheim følger opp ofre for menneskehandel, uavhengig av utnyttelsesform og kjønn, og følger mulige ofre gjennom hele prosessen fra identifisering til bosetting/retur eller annet. Nadheim er et lavterskeltilbud til personer som har erfaring med salg av seksuelle tjenester. De tilbyr drop-in og langvarig oppfølging, diverse utstyr, veiledning, norsktrening og arbeidsrettet aktivitet til målgruppen. Tiltaket driver oppsøkende virksomhet overfor personer som selger seksuelle tjenester via annonser på diverse nettsider, oppsøkende arbeid på gaten og overfor massasjeklinikker som har annonse på kjente nettsider for eskorte og salg av seksuelle tjenester. Nadheim er det eneste tilbudet i Bergen som utelukkende retter seg mot målgruppen som har erfaring med salg av seksuelle tjenester og menneskehandel.

I løpet av 2024 mottok Nadheim Bergen 875 henvendelser på tiltakets lavterskel dagtilbud for personer med erfaring fra salg av seksuelle handlinger. En betydelig andel av de som benytter seg av drop-in-tjenester eller mottar individuell oppfølging kommer fra Colombia, Romania, Thailand og Brasil.

Tiltaket har i 2024 gjennomført 46 økter med **oppsøkende arbeid** på internett og kontaktet 973 annonser fra nettsider som annonserer salg av seksuelle handlinger i Bergen og omegn. De har gjennomført 23 økter med oppsøkende arbeid på gaten blant personer som selger seksuelle tjenester og har i gjennomsnitt møtt 9 personer per økt. Alle var kvinner med antatt rumensk opprinnelse og flere av disse mottok også helse- og sosialfaglig oppfølging på dagtid. Tiltaket har besøkt 75 massasjeklinikker og etablert kontakt i 55 av tilfellene. De har utført oppsøkende arbeid på 29 klinikker, der de fleste ansatte har thailandsk bakgrunn.

Nadheim Bergen har fulgt opp **9 antatte ofre for menneskehandel** i 2024. 4 var nye i tiltaket i 2024. 6 var antatt utnyttet til prostitusjon og 3 til tvangsarbeid. 4 var fra østeuropeiske land, 2 fra latinamerikanske land, 2 fra afrikanske land og 1 fra et asiatisk land. En stor del av oppfølgingen for denne målgruppen har inkludert koordinering av bistand knyttet til fysisk og psykisk helse, bolig og oppholdsgrunnlag, samt arbeidsrettet oppfølging.

Nadheim Stavanger

Nadheim Stavanger er et **tiltak** for personer som selger eller har solgt seksuelle tjenester og ofre for menneskehandel som er utnyttet til prostitusjon. Tiltaket jobber oppsøkende på internett, på gata og på massasjeklinikker. Det tilbys individuell oppfølging, samtaler, praktisk hjelp, helsehjelp, ulike kurs og tilrettelegging for arbeidspraksis på det ordinære arbeidsmarkedet. Nadheim Stavanger har faste samarbeidsrelasjoner med Krisesenteret i Stavanger, transkulturelt senter, politiet, bistandsadvokater, IOM, ROSA, Pro Sentret, PION og Nadheim-tiltakene i Bergen, Trondheim og Oslo. Lokalt har Nadheim Stavanger vært med på å arrangere flere møter i Stavanger kommune sin ressursgruppe mot menneskehandel (kommunale aktører, arbeidstilsynet, politiet og Nadheim Stavanger).

I løpet av 2024 mottok Nadheim Stavanger 1 479 henvendelser på tiltakets **lavterskel dagtilbud** med drop-in og individuell oppfølging.

Tiltaket har i 2024 gjennomført 8 økter med **oppsøkende arbeid** på gate og hatt 33 treffpunkt med personer som jobber i gateprostitusjon. Majoriteten er fra Nigeria, og disse mottar også helse- og sosialfaglig oppfølging på dagtid. Det ble gjennomført 87 besøk på 30 forskjellige massasjeklinikker drevet av personer med thailandsk bakgrunn. 40 prosent av henvendelsene til tiltaket kommer fra personer med thailandsk bakgrunn, og disse benytter seg også av lavterskel helse- og sosialfaglig oppfølging. Ved tiltakets oppsøkende arbeid på internett ble det registrert 1 238 nye annonser i 2024 og sendt ut 1 174 meldinger, med særlig fokus på sikkerhet og helse i kommunikasjonen.

I 2024 ga Nadheim Stavanger oppfølging til **10 antatte ofre for menneskehandel** med totalt 18 barn. Alle var under oppfølging fra tidligere år. 9 var kvinner og 1 transperson. Alle var antatt utnyttet til prostitusjon. 8 av dem var fra afrikanske land, 1 fra et østeuropeisk land og 1 fra et søramerikansk land.

Nadheim Trondheim, Kirkens Bymisjon i Trondheim

Nadheim Trondheim er et **tilbud** til mennesker som har erfaring fra salg/bytte av seksuelle tjenester eller er utsatt for menneskehandel. Tiltaket ble opprettet i 2019 og drives av Kirkens Bymisjon i Region Midt. Det tilbys individuell oppfølging, praktisk bistand, juridisk bistand, helsehjelp og norskundervisning. Det jobbes oppsøkende på internett, massasjeinstitutt og sporadisk på gata.

I løpet av 2024 mottok Nadheim Trondheim 366 henvendelser på tiltakets **lavterskeltilbud** med individuell oppfølging. Av dette har 195 vært fysiske besøk og 171 henvendelser på telefon. Det har vært gjennomført 32 pasientkonsultasjoner på vårt legetilbud. Tiltaket har invitert til 28 treffpunkter for personer som annonserer på ulike eskortesider. Den største gruppen de møter er fra Latin-Amerika (blant annet Colombia og Brasil), Russland, Ukraina og Spania, men de har også brukere fra Romania, Thailand, Polen og Norge.

Tiltaket har i 2024 gjennomført 34 økter med **oppsøkende arbeid** på internett og sendt ut 1 067 meldinger til 577 ulike telefonnummer knyttet til annonser på eskortesider. Tiltaket har hatt 3 oppsøkende vakter på massasjeklinikker og gjennomført 24 besøk på 10 ulike institutter. På hver oppsøkende vakt har de snakket med 8–10 personer med thailandsk bakgrunn. Totalt har tiltaket arrangert 18 møtepunkter på vår- og høstsemesteret.

Nadheim Trondheim har ikke gitt oppfølging til noen som har blitt identifisert som antatte ofre for menneskehandel i 2024.

Bymisjonssenteret, avdeling fattige tilreisende, Oslo

Kirkens Bymisjons Avdeling fattige tilreisende på Bymisjonssenteret i Tøyenkirken har i mange år hatt tett kontakt med EU/EØS-migranter i særlige utsatte situasjoner. Gjestene er i hovedsak europeere som kommer til Norge for kortere eller lengre perioder, primært for å søke inntekt. Gjestegruppa har imidlertid stor internasjonal bredde. Målet med arbeidet er å bistå enkeltmennesker og å avdekke, motvirke og forebygge diskriminering, menneskehandel og grov arbeidsutnyttelse. Avdelingen er tverrfaglig og flerspråklig, med sosialarbeidere, miljøarbeidere, psykiatrisk sykepleier og jurist. Avdelingen driver **lavterskeltiltak** som akuttovernatting, ulike mattilbud gjennom hele uken, vaskeri, dusj, tilbud om oppbevaring, i tillegg til informasjonsarbeid, råd og veiledning og individuell oppfølging. Sosialarbeidere driver også oppsøkende arbeid i Oslo sentrum.

Avdelingen har tidligere hatt et eget botilbud, V4, for personer med få rettigheter og som vurderes å være i de mest prekære situasjonene. Driften av V4 ble avvirket fra januar 2024 grunnet manglende tilskuddsmidler, og tiltaket har etter dette identifisert færre saker som mulig menneskehandel.

I 2024 kom tiltaket i kontakt med **7 personer** som var utsatt for grov arbeidsutnyttelse/ mulig menneskehandel til tvangsarbeid, alle var nye i tiltaket i 2024. Alle var menn fra østeuropeiske land. De fikk bistand til politianmeldelse og til å fremme sivile lønns- og erstatningskrav via advokat.

Tiltak i regi av Frelsesarmeen

Frelsesarmeen har flere tiltak som i 2024 har bistått antatte ofre for menneskehandel og utnyttelse. Blant disse er Safe House Filemon, Migrasjonssenteret, Fengselsarbeidet, opplærings- og informasjonsarbeid, samt praktisk hjelp, råd og veiledning til mulige ofre som oppsøker organisasjonens lavterskeltilbud over hele landet. En viktig del av innsatsen er det forebyggende arbeidet, som omfatter kompetanseheving blant ansatte i både lavterskeltilbud og institusjoner, samt undervisning til sårbare grupper og eksterne samarbeidsaktører. I tillegg til forebygging, arbeider Frelsesarmeen med beskyttelse gjennom tiltaket Safe House Filemon (se punkt 5.3) og med råd og veiledning til mulige ofre i norske fengsler. Tiltakene i regi av Frelsesarmeen har til sammen fulgt opp 13 antatte ofre for menneskehandel i 2024.

Migrasjonssenteret

Frelsesarmeens Rusomsorg har siden 2007 hatt tiltak rettet mot bostedsløse tilreisende fra EØS-området, som følge av en økning i antallet tilreisende i denne perioden. I 2010 ble det opprettet et eget prosjekt for målgruppen ved tiltaket Fyrlyset, og i 2017 ble det opprettet et eget tiltak som i dag er Migrasjonssenteret. Tiltaket er et **lavterskeltilbud** rettet mot **bostedsløse tilreisende med begrensede rettigheter** i Norge. Senteret tilbyr et helhetlig og behovsprøvd tilbud til de besøkende og jobber aktivt for å tilpasse seg grupper det er vanskelig å nå. De tilbyr flere ulike tjenester på ett sted, slik som tilgang til hvile, mat og sanitære fasiliteter, samt omfattende råd og veiledning. Tiltakets erfaring er at veien fra arbeidsutnyttelse til hjemløshet er kort, og at deres arbeid rettet mot arbeidslivskriminalitet (a-krim) og menneskehandel er et viktig forbyggende tiltak.

Migrasjonssenteret hadde i 2024 **besøk** av 1 673 unike personer og registrerte totalt 18 130 **avtaler**. Av disse avtalene var 13 979 for nødhjelpstilbudet (fordelt på 1 321 unike personer). De resterende 4 151 avtalene gjaldt råd og veiledning, hvorav 767 var relatert til arbeidslivskriminalitet (fordelt på 219 personer).

I 2024 bisto Migrasjonssenteret 219 personer i saker knyttet til **arbeidsutnyttelse og arbeidslivskriminalitet**. 105 personer fikk bistand til å sende påkrav om lønn og feriepenger. Dette resulterte i 34 tips til Fair Play Bygg og mange henvendelser til tiltakets juridiske samarbeidspartnere. Av de 34 tipsene gjaldt 25 lønnstyveri. Tiltaket påpeker at lønnstyveri helt klart er den vanligste formen for arbeidslivskriminalitet, men de aller fleste sakene omfatter flere typer arbeidslivskriminalitet. 12 av 34 varslingssaker fra Migrasjonssenteret har så langt ført til konkurs i firmaene tiltaket varslet om. I 2024 hjalp Migrasjonssenteret 12 personer med å dekke deres juridiske utgifter, dette inkluderte to rettsaker og en sak i forliksrådet. En av sakene pågikk fortsatt i 2025. Alle 11 avsluttede saker i 2024 gikk i arbeidstakers favør. Migrasjonssenteret har også bistått 18 arbeidstakere med å melde arbeidsulykker til Nav, ettersom arbeidsgiver selv ikke har meldt fra om dette.

I 2024 identifiserte og fulgte Migrasjonssenteret opp **1 antatt offer for menneskehandel** (6 i 2023). Personen var ny i tiltaket i 2024, mann, antatt utnyttet til tvangsarbeid og fra et østeuropeisk land.

Fengselsarbeidet

Frelsesarmeens fengselsarbeid fokuserer på **identifisering, råd og veiledning** til innsatte som er mulige ofre for menneskehandel i norske fengsler. Frelsesarmeens fengselsarbeid har etter avtale med Kriminalomsorgen faste besøk i fengsler med både høy og lav sikkerhet. Fengselskapellaner gjennomfører besøk der de innsatte er, på cellen, arbeidssted, skole mv. Tiltaket bistår mennesker under varetekt, straffegjennomføring og i løslatelsesprosessen. De har også tilbud om åpen soning og om bistand ved tilbakeføring av utenlandske innsatte til hjemlandet.

Tiltaket erfarer at deres rolle og innfallsvinkel som sjelesørgere gjør det lettere for innsatte å være åpen om temaer som berører dem. Frelsesarmeens fengselsarbeid har ikke avdekket saker om menneskehandel i 2024.

Tiltak i regi av Caritas Norge

Ressurssenteret for innvandrere

Caritas Norge har drevet Ressurssenteret for innvandrere i Oslo siden 2011. Dette er et **veilednings- og kompetansesenter** som i 2024 registrerte 24 079 besøk og gjennomførte 9 515 veiledningssamtaler. Senteret tilbyr individuell veiledning og juridisk rådgivning på flere språk, samt kurs og aktiviteter.

Når Caritas **identifiserer** et mulig offer for menneskehandel, informerer de vedkommende om rettigheter og valgmuligheter. Dersom offeret ønsker det, tar Caritas kontakt med ROSA eller Filemon for å organisere botilbud, og bistår med å etablere kontakt med en advokat med erfaring fra bistand til mulige ofre for menneskehandel. Gjennom hele prosessen tilbyr Caritas veiledning, oppfølging og praktisk assistanse, tilpasset den enkeltes behov.

Caritas har i løpet av 2024 identifisert 3 nye saker om menneskehandel, som omfattet totalt **4 mulige ofre for menneskehandel**. 2 var kvinner og 2 menn. 2 var fra latinamerikanske land, 1 fra et asiatisk land og 1 fra et vesteuropeisk land. 2 var antatt utnyttet til seksuelle formål og 2 til tvangsarbeid. Alle mottok grundig informasjon om sine rettigheter, inkludert muligheten til å søke refleksjonsperiode, mulighet for trygge botilbud, tilbud om å konsultere bistandsadvokat for å anmelde forhold og mulighet for straffritak.

I to av sakene ble ROSA involvert for å sikre videre oppfølging og støtte til ofrene. I én av sakene fikk offeret også bistand fra en bistandsadvokat Caritas samarbeider med, i forbindelse med anmeldelse. Den tredje saken gjaldt et avsluttet tilfelle av tvangsarbeid, som involverte to antatte ofre. Ett av ofrene ønsket ikke å anmelde arbeidsgiver eller få juridisk bistand til å inndrive utestående lønn, ettersom arbeidet fant sted mens vedkommende oppholdt seg og arbeidet ulovlig i Norge, og personen fryktet straff og mulig utvisning. Caritas bistod imidlertid med å rapportere arbeidsgiveren til a-krimsenteret. Det andre offeret fikk bistand til å anmelde arbeidsgiveren for utnyttelse og lønnstyveri, samt til å inndrive utestående lønn.

Ved utnyttelse i arbeidslivet, herunder sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, tilbyr Caritas **juridisk bistand**. Bistanden omfatter både skriftlig og muntlig saks- og klagebehandling, samt partsrepresentasjon. Brukere som kvalifiserer for fri rettshjelp, henvises til advokater Caritas samarbeider med. Med brukerens samtykke rapporterer Caritas alltid forholdet til a-krimsenteret og relevante kontrollorganer, bistår med politianmeldelse av straffbare forhold og sender tips til Fair Play Bygg.

Gjennom ressurscenteret får brukerne også tilgang til **informasjon og praktisk veiledning**, inkludert hjelp til å søke om bolig og ytelser fra Nav. For brukere som er utsatt for grov utnyttelse, og som en følge av dette står uten bolig eller utsettes for trusler fra arbeidsgiver, vurderer senteret om henvisning til Filemon eller andre botilbud er hensiktsmessig.

I løpet av 2024 identifiserte Caritas 162 ofre for **arbeidslivsutnyttelse**, som fikk juridisk bistand, veiledning og praktisk støtte. Av disse var 103 utsatt for lønnstyveri. Lønnstyveri inngikk imidlertid også i mange av sakene til de øvrige ofrene, for eksempel i kombinasjon med usaklig oppsigelse eller ulovlig permittering. En gjennomgående faktor var utnyttelse av den enkeltes sårbarhet, ofte gjennom tvang eller trusler, der personen ikke hadde reelle alternativer til å avvise arbeidsgiverens krav. Trusler om tap av jobb og bolig, eller rapportering til myndighetene ved motstand mot arbeidsgiverens vilkår, var sentrale elementer i denne dynamikken.

Shalam Kristiansand, prosjektet Shalam Women

Shalam Women er et **lavterskeltilbud** for kvinner og personer i kvinneutrykk som selger seksuelle tjenester. Prosjektet, som startet i 2017, driver **oppsøkende** arbeid både på gateplan, på nett og i massasjesalonger. Shalam Women har også et **drop-in-tilbud** to ganger i uken, der det tilbys gratis brukerartikler, mat, klær og sosialt fellesskap. Tilbudet fungerer samtidig som et lavterskel kontaktpunkt der kvinnene kan ta opp ulike utfordringer, og hvor de får hjelp til å komme i kontakt med relevante instanser.

Tiltaket **samarbeider** med feltsykepleier i kommunen, noe som er viktig for å kunne tilby helsehjelp til målgruppen. Det har også kontakt med fagansvarlig for menneskehandel i Agder politidistrikt. Videre har samarbeid med aktører som Pro Sentret, Nadheim, Soroptimistene Arendal/Grimstad og Marita Women vært nødvendig for å kunne gi målgruppen helhetlig hjelp. I tillegg til oppsøkende arbeid og individuell oppfølging, har tiltaket holdt **undervisning** om prostitusjon og menneskehandel på ulike arenaer som et forebyggende tiltak mot utnyttelse.

Hoveddelen av gruppen som besøker Shalam Women er kvinner og transpersoner som annonserer seksuelle tjenester på nett. I 2024 har tiltaket registrert totalt 110 besøk fordelt på 54 ulike personer. 35 var nye for tiltaket, mens 19 har besøkt tiltaket tidligere år. 20 var fra latinamerikanske land, 17 fra østeuropeiske land, 7 fra andre europeiske land, 5 fra afrikanske land og 5 fra asiatiske land.

Tiltaket identifiserte **2 antatte ofre for menneskehandel** i 2024 (1 i 2023). Begge var nye i tiltaket i 2024. Begge var kvinner fra latinamerikanske land som var antatt utnyttet til prostitusjon.

Straffesaker

KOM har fått innspill fra Politidirektoratet (POD) om utviklingstrekk og statistikk for 2024. POD har samarbeidet med politidistriktene og Kripas om rapporteringen til KOM.

6.1 Politiets rolle og innsats mot menneskehandel

Politiet og påtalemyndigheten har viktige oppgaver med å forebygge, avdekke og straffeforfølge menneskehandel.

Forbudet mot menneskehandel ble innført i 2003 på bakgrunn av Norges ratifisering av FNs Palermoprotokoll. Menneskehandel rammes av straffeloven 2005 §§ 257 og 258.

Alle **politidistrikter** har en spesialisert menneskehandelsgruppe eller -funksjon. **Kripos** har nasjonalt ansvar for analyse, gir bistand til politidistriktene og er kontaktpunkt for norsk politi i det internasjonale arbeidet mot menneskehandel. Videre leder Kripos **politiets nasjonale kompetansegruppe mot menneskehandel**. Kompetansegruppen skal bidra til økt fenomenforståelse og kunnskap i norsk politi, og skal fungere som en ressursgruppe for distriktene og særorganene. Kompetansegruppen er bredt sammensatt, med ca. 40 representanter. Gruppen består av fagansvarlige fra politidistriktene, og av påtalemyndigheten som er representert ved flere av distriktene og ved utvalgte statsadvokatembeter. I tillegg deltar representanter fra Kripos, Økokrim, Politiets utlendingsenhet og Politidirektoratet.

Politiet **samarbeider** med mange aktører. Det er blant annet etablert tverretatlige samarbeidsstrukturer og a-krimsentre som ledd i å bekjempe arbeidslivskriminalitet.

Den organiserte profittmotiverte kriminaliteten som menneskehandel ofte inngår som en del av, utgjør alvorlige trusler for enkeltpersoner og det norske samfunnet. Politiets innsats mot menneskehandel ligger derfor i kjernen av samfunnsoppdraget og er blant de sakstyper som **riksadvokaten** forventer at fortsatt skal gis høy prioritet. Prioriteringen har ligget fast i lengre tid.

6.2 Utvalgte trender

I Politiets trusselvurdering 2025 vises det til at menneskehandel foregår i det offentlige rom, i private hjem og på arbeidsplasser. Aktørene involvert i menneskehandel kan være kriminelle nettverk eller enkeltaktører, og i noen tilfeller også nærstående personer til offeret. Kriminelle nettverk innen organisert kriminalitet som narkotika, menneskesmugling og ID-misbruk er også tilknyttet menneskehandel. Dette er nettverk som både opererer nasjonalt og internasjonalt. Ettersom ofre for menneskehandel sjelden selv identifiserer seg som offer overfor myndigheter eller organisasjoner finnes mørketall knyttet til omfanget både globalt og nasjonalt.

Nedenfor følger utvalgte trender innen menneskehandel, basert på informasjon registrert i politiets etterretningssystem i perioden januar–desember 2024. Utvalget er gjort med grunnlag i indikatorer for menneskehandel.

Kriminelle nettverk og aktører innen prostitusjon

Majoriteten av potensielle ofre for menneskehandel til prostitusjon er utenlandske kvinner som oppholder seg i Norge i korte perioder. Kvinnene er i hovedsak fra land i Øst-Europa og Latin-Amerika. Formålet med oppholdet i Norge er prostitusjon i en kortere periode i en eller flere norske byer. Prostitusjonen foregår primært på innemarkedet, i leiligheter leid via Airbnb eller annen form for korttidsleie. Reisen til Norge og leie av leilighet gjennomføres gjerne av to eller flere kvinner i fellesskap, ofte med samme etnisitet eller språk.

Den mest fremtredende indikatoren på menneskehandel er at prostitusjonsvirksomheten fremstår organisert, og at den prostituerte har et avhengighetsforhold til et nettverk eller en tilrettelegger som handler på vegne av seg selv eller et nettverk. Avhengighetsforholdet er gjerne som følge av at ofrene settes i en gjeldssituasjon som følge av kostnader ved for eksempel reise, boutgifter og opphold.

Det er nettverkene som både organiserer og bestemmer reiser og oppholdssteder. I flere av tilfellene tar de kriminelle aktørene og nettverkene større andel av fortjenesten for prostitusjonsvirksomheten enn opprinnelig avtalt. En stor andel av fortjenesten fra kriminelle aktører og mulige ofre sendes ut av landet.

Nettverkene har internasjonale knytninger og rekrutterer på sosiale medier og krypterte meldingstjenester til Norge og andre land i Europa. Nettverkene fremstår profittmotiverte og kyniske i sin rekruttering og organisering, ved at de utnytter personer som befinner seg i sårbare situasjoner som følge av blant annet fattigdom.

Språkbarrierer og lite kunnskap om rettigheter og hjelpetilbud skaper også et avhengighetsforhold til nettverket.

Annonser på eskortesider blir brukt for å reklamere for salg av seksuelle tjenester og for å komme i kontakt med kunder. Annonsene fremstår organisert ved at de er profesjonelt utformet ved valg av språk og bilder. I mange tilfeller er det nettverkene som styrer annonsene og har kontakten med kundene via krypterte meldingstjenester. Kvinnene er selv ikke kjent med innholdet i annonsen de er tilknyttet, og er i flere tilfeller heller ikke den som er avbildet i annonsen. Det er også nettverkene som beslutter antall kunder, og i noen tilfeller må kvinnene være tilgjengelige til alle døgnets tider.

I møte med politiet oppgir flere av kvinnene at prostitusjonen er frivillig, og at de kun får hjelp til det praktiske ved oppholdet fra venninner eller bekjente. Det er derfor utfordrende for politiet å avdekke om de kriminelle nettverkene og aktørene kun begår organisert hallikvirksomhet, eller om kvinnene også er ofre for menneskehandel. I flere tilfeller fremstår det som at et nettverk består både av kvinner som er frivillig i prostitusjon, og av mulige ofre for menneskehandel.

Massasjesalonger er tilknyttet profiler på eskortesider

Tilbud om seksuelle tjenester ved massasjesalonger som annonserer thaimassasje er en offentlig kjent modus som de siste årene har fått stor medieoppmerksomhet. Slike massasjesalonger utpeker seg også som den bransjen som er mest omhandlet tilknyttet prostitusjon. Salonger over hele landet er tilknyttet annonser om seksuelle tjenester på eskortesider. Flere av virksomhetene har mye aktivitet av mannlige kunder på kveldstid og lange åpningstider. Politiet har også mottatt flere tips om at kundene blir spurt om de ønsker seksuelle tjenester under eller etter massasjen. Kvinnene tilknyttet virksomhetene arbeider gjerne fra flere virksomheter og har thailandsk opprinnelse, men oppholdstillatelse og statsborgerskap i nordiske land. Det er stor usikkerhet knyttet til graden av frivillighet, og om enkelte av kvinnene som selger seksuelle tjenester ved salongene er ofre for menneskehandel.

Indikatorer på tvangsarbeid

Tvangsarbeid er den mest alvorlige formen for arbeidslivskriminalitet, og det er primært utenlandske mannlige arbeidstakere som er omhandlet som potensielle ofre. Mennene er primært fra land i Øst-Europa og Asia, og arbeidstaker og arbeidsgiver har ofte samme etnisitet eller snakker samme språk. I noen tilfeller bruker arbeidsgiver en tilrettelegger som rekrutterer arbeidstakerne. Arbeidstakerne som rekrutteres befinner seg gjerne i en sårbar situasjon, og har liten til ingen kjennskap til norske lover og hjelpetilbud.

Bransjene som er mest omhandlet er bygg- og anlegg, transport, servering, bilverksted/bilpleie, renhold og landbruk. Indikatorene på tvangsarbeid er blant annet lav eller ikke utbetalt lønn, uverdige boforhold enten på arbeidsplassen eller hos arbeidsgiver, samt brudd på arbeidstidsbestemmelser. I flere av tilfellene er det arbeidsgiveren eller tilretteleggeren som disponerer kontoen til arbeidstakerne. Det er informasjon om at arbeidsgivere truer arbeidstakere med oppsigelse og retur til hjemlandet dersom de kontakter politiet eller andre kontrollmyndigheter.

Ettersom det er begrenset oversikt over omfanget og lav kontrollvirksomhet i enkelte bransjer, er handlingsrommet for utnyttelse stort.

Barn og unge utnyttet til kriminalitet

De siste årene har flere politidistrikter sett en økning av barn og unge som blir rekruttert inn i kriminelle miljøer. Dette gjelder særlig fra nabolag med høy andel sårbare unge og kriminelle, og ungdom med lav terskel for å begå vold.

Ungdommen kan oppleve at det har vært en frivillig vei inn, men at det er vanskelig å komme seg ut igjen. Det kan blant annet skyldes lojalitetskultur i de kriminelle miljøene, eller at de blir utsatt for vold eller trusler. Unge som utnyttes til kriminalitet identifiserer seg ikke nødvendigvis som ofre for menneskehandel, men kan oppleve at deltakelse i kriminelle handlinger gir fordeler gjennom tilhørighet til et fellesskap.

Sosiale medier og krypterte kommunikasjonsplattformer blir ofte brukt i kontakten med ungdommene, og de kriminelle bruker ulike virkemidler for å ufarliggjøre og glorifisere den kriminelle livsstilen. De kriminelle nettverkene bruker ulike fremgangsmåter for å rekruttere og sosialisere ungdom inn i kriminalitet. Ungdom settes i gjeld ved å motta penger eller narkotika ment for videresalg, for deretter å måtte "jobbe av seg gjelden" på ulike måter. Andre blir del av nettverket som følge av forhåpninger om raske penger, status og spenning.

Svært lite informasjon om øvrige bestemmelser i straffeloven

Det er svært lite informasjon i politiets etterretningssystem som omhandler krigstjeneste i fremmed land og organhandel. Det er heller ikke kjent om norske borgere har blitt utsatt for ulovlig organhandel eller krigstjeneste til fremmed land i utlandet.

6.3 Anmeldelser

POD kartlegger omfanget av anmeldelser basert på uttrekk fra straffesaksregisteret. Tabell 2–4 gir oversikt over anmeldelser etter straffelovens bestemmelser om menneskehandel (2005 §§ 257 og 258).¹

Tabell 1: Anmeldelser i 2024 fordelt etter politidistrikt og utnyttingsform. Anmeldelser av grov menneskehandel fremgår i parentes.

2024	Totalt	Prostitusjon/ andre seksuelle ytelser	Tvangsabreid/ -tjenester	Organhandel	Krigs- tjeneste	Tilrette- legging*
Anmeldelser, i alt	19 (2)	6 (2)	12	-	-	1
Oslo politidistrikt	9	2	6	-	-	1
Øst politidistrikt	2	1	1	-	-	-
Innlandet politidistrikt	-	-	-	-	-	-
Sør-Øst politidistrikt	2	-	2	-	-	-
Agder politidistrikt	-	-	-	-	-	-
Sør-Vest politidistrikt	1	-	1	-	-	-
Vest politidistrikt	1	-	1	-	-	-
Møre og Romsdal politidistrikt	-	-	-	-	-	-
Trøndelag politidistrikt	1	1 (1)	-	-	-	-
Nordland politidistrikt	1	-	1	-	-	-
Troms politidistrikt	-	-	-	-	-	-
Finnmark politidistrikt	2	2 (1)	-	-	-	-
Særorgan	-	-	-	-	-	-

* I saken registrert under "tilrettelegging" er utnyttingsform ukjent.

Tabell 1 viser **anmeldelser** i 2024 fordelt etter politidistrikt og utnyttingsform:

- I 2024 var det 19 anmeldelser, 2 av anmeldelsene var for grov menneskehandel.

¹ Opplysningene er hentet fra politiets straffesaksregister, Strasak, tabell JUS063 og JUS065. Oversiktene gjelder anmeldelser som er opprettet i Norge, men der gjerningssted også kan være i utlandet. Av hensyn til sammenlignbarhet er opplysningene hentet fra politiets straffesaksregister (Strasak). Statistikken er "frost" pr. 1. januar i påfølgende kalenderår. Status for disse sakene kan følgelig forandres underveis i etterforskningen. Det er differensiert mellom "menneskehandel" og "grov menneskehandel". I tabell 1 og 2 fremkommer også "tilrettelegging" for menneskehandel, som er en egen statistikkgruppe i Strasak.

- 12 av anmeldelsene gjaldt utnyttelse til tvangsarbeid eller tvangstjenester.
- 6 av anmeldelsene gjaldt utnyttelse til prostitusjon eller andre seksuelle formål, hvorav 1 var grov.
- 11 av anmeldelsene er utnyttingsform ukjent.
- I alle anmeldelsene i 2024 var Norge oppgitt som gjerningsland.
- 8 av 12 politidistrikter hadde anmeldte saker om menneskehandel. Oslo politidistrikt mottok eller initierte klart flest saker (9).
- I de 19 menneskehandelssakene som ble anmeldt i 2024 var det registrert i alt 16 fornærmede:
 - 3 av de fornærmede var under 18 år på gjerningstidspunktet, mens 13 var over 18 år.
 - Blant de fornærmede var det 9 gutter/menn og 7 jenter/kvinner.
 - 5 av de fornærmede var norske statsborgere, 2 var statsborgere fra andre europeiske land, 4 fra latinamerikanske land, 4 fra asiatiske land og 1 fra et afrikansk land.
- I de 19 menneskehandelssakene som ble anmeldt i 2024 var det registrert i alt 22 gjerningspersoner som mistenkt eller siktet:
 - 19 var menn og 3 kvinner
 - 12 gjerningspersoner var norske statsborgere, 5 var statsborgere i andre europeiske land, 3 fra latinamerikanske land og 2 fra asiatiske land.

* 11 av sakene er utnyttingsform ukjent.

Tabell 2: Anmeldelser fordelt etter utnyttingsform siste seks år (2019–2024). Anmeldelser av grov menneskehandel fremgår i parentes.

	Totalt	Prostitusjon/ andre seksuelle ytelser	Tvangsabreid/-tjenester	Organhandel	Krigs-tjeneste	Tilrette-legging
2019	36 (3)	17 (2)	15	–	–	4 (1)
2020	39 (3)	17 (1)	20 (2)	1	–	1
2021	29	14	10	–	1	4
2022	32 (1)	9	9 (1)	–	–	14
2023	27 (4)	17 (3)	8 (1)	–	–	2
2024	19 (2)	6 (2)	12	–	–	1

Tabell 3: Anmeldelser fordelt etter politidistrikt siste seks år (2019–2024). Anmeldelser av grov menneskehandel fremgår i parentes.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Anmeldelser totalt	36 (3)	39 (3)	29 (0)	32 (1)	27 (4)	19 (2)
Oslo politidistrikt	7	19 (2)	10	9 (1)	9 (3)	9
Øst politidistrikt	7	4	1	4	3	2
Innlandet politidistrikt	1	1	2	15	–	–
Sør-Øst politidistrikt	3 (2)	3	2	1	5	2
Agder politidistrikt	4	–	1	–	5	–
Sør-Vest politidistrikt	2	2	1	1	1	1
Vest politidistrikt	3 (1)	3	6	2	2 (1)	1
Møre og Romsdal politidistrikt	4	1	1	–	–	–
Trøndelag politidistrikt	–	2	1	–	1	1
Nordland politidistrikt	1	1 (1)	1	–	–	1
Troms politidistrikt	4	2	1	–	–	–
Finnmark politidistrikt	–	1	2	–	1	2
Særorgan	–	–	–	–	–	–

Tabell 2 og 3 viser hhv. anmeldelser **fordelt etter utnyttingsform** og anmeldelser **fordelt etter politidistrikt** siste seks år (2019–2024):

- Antall anmeldelser i 2024 (19) var vesentlig lavere enn i 2023 (27).
- Oversikten i tabell 3 viser ulik fordeling av anmeldelser over tid og mellom politidistrikter. Oslo politidistrikt har gjennomgående hatt flest anmeldelser i perioden.

6.4 Straffesaksbehandling

Tabell 4 viser anmeldte lovbrudd for menneskehandel (2005 §§ 257 og 258) og hovedresultatene for politiets straffesaksbehandling siste seks år (antall påtaleavgjørelser, oppklaringsprosent og saksbehandlingstid).¹

Tabell 4: Hovedresultater for politiets straffesaksbehandling av menneskehandelssaker (2019– 2024).

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% endring fra 2023*	% endring fra gj.snitt 2019–23*
Antall anmeldelser	36	39	29	32	27	19	–29,6	–41,7
Antall påtaleavgjorte saker	50	27	35	20	38	20	–47,4	–41,2
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	19	9	14	6	3	8	166,7	–21,6
Oppklaringsprosent	45%	41%	44%	33%	11%	44%	33	9
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	293	255	227	419	469	455	–14	96

* Endring i oppklaringsprosent er angitt i prosentpoeng, mens endring i gjennomsnittlig saksbehandlingstid er angitt i antall dager.

I 2024 ble det fattet en påtaleavgjørelse i 20 menneskehandelssaker, hvorav 9 ble anmeldt i 2024, 5 i 2023 og 6 i tidligere år. 1 av sakene som ble påtaleavgjort i 2024 resulterte i en tiltalebeslutning, mens øvrige saker enten ble henlagt eller henført under andre straffebestemmelser. Nedenfor gis en nærmere forklaring av tabellen:

- I 2024 ble 8 saker avgjort med en kode som regnes som oppklart, hvorav 1 førte til tiltale.
- Øvrige oppklarte saker gjaldt tilfeller der intet straffbart forhold ble bevist.
- De fleste sakene som i 2024 ble påtaleavgjort med en kode som regnes som ikke oppklart ble henlagt på bakgrunn av bevisets stilling.
- Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden fra anmeldelse frem til påtaleavgjørelse for oppklarte saker var for 2024 på 455 dager, som er noe under saksbehandlingstiden fra året før (469 dager). For alle de påtaleavgjorte sakene i 2024 var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 306 dager, som er noe over gjennomsnittet fra foregående fem år.

¹ Av hensyn til sammenlignbarhet er opplysningene hentet fra politiets straffesaksregister (Strasak). Statistikken er "fryst" pr. 1. januar i påfølgende kalenderår. Status for disse sakene kan følgelig forandres underveis i etterforskningen.

6.5 Domfellelser

KOM har over flere år utarbeidet oversikt over straffesaker om menneskehandel. I 2024 førte 3 ulike straffesaker til fellende dom for menneskehandel, alle avsagt i tingretten. Én sak gjaldt utnyttelse til tvangstjenester, og ankebehandlingen resulterte i rettskraftig dom i lagmannsretten i 1. tertial 2025. De to andre sakene gjaldt utnyttelse av mindreårige til seksuelle formål. Den ene tingrettsdommen ble rettskraftig i 2024, mens ankebehandlingen i den andre saken resulterte i rettskraftig lagmannsrettsdom i 1. tertial 2025. I 2025 per 1. tertial var det ingen nye dommer om menneskehandel.

Siden innføringen av straffebestemmelsen om menneskehandel i 2003, er det etter KOMs oversikt avsagt totalt 55 fellende dommer, alle er rettskraftige. 16 av straffesakene omfatter utnyttelse av mindreårige. 43 av straffesakene gjelder utnyttelse til prostitusjon eller andre seksuelle formål. 11 av straffesakene gjelder utnyttelse til tvangsarbeid eller tvangstjenester. 1 av straffesakene gjelder en kombinasjon av seksuell utnyttelse og tvangsarbeid/-tjeneste.

16 av straffesakene omfatter utnyttelse av mindreårige

43 av straffesakene gjelder utnyttelse til prostitusjon eller andre seksuelle formål

11 av straffesakene gjelder utnyttelse til tvangsarbeid eller tvangstjenester

1 av straffesakene gjelder en kombinasjon av seksuell utnyttelse og tvangsarbeid/-tjeneste

Nærmere informasjon om rettsavgjørelser om menneskehandel og en tabelloversikt over straffesaker med fellende dom gis i [Rettsavgjørelser om menneskehandel – oversikt fra KOM](#) som er publisert på politiet.no/menneskehandel. Formålet med oversikten er å bidra til at ulike aktører får oversikt over relevante rettsavgjørelser på feltet. Rettsavgjørelsene gjelder straffesaker, utlendingssaker og dommer fra Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD). Dokumentet gir informasjon om straffebestemmelsen, en samlet oversikt over antall fellende dommer, sammendrag av dommer, og en tabelloversikt over straffesaker med fellende dom.

Du finner flere publikasjoner
fra KOM på [politiet.no/
menneskehandel](https://politiet.no/menneskehandel).